

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) on kavandatud muuta keskkonnaseadustiku üldosa seadust (edaspidi ka *KeÜS*), atmosfääriõhu kaitse seadust (edaspidi ka *AÕKS*), jäätmeseadust (edaspidi ka *JäätS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadust (edaspidi ka *KeHJS*), maapõuseadust (edaspidi ka *MaaPS*), riigilõivuseadust (edaspidi ka *RLS*), tööstusheite seadust (edaspidi ka *THS*) ja veeseadust (edaspidi ka *VeeS*).

Keskkonnakaitselubade teenustega seotud haldusprotsesse muudetakse tõhusamaks, läbipaistvamaks ja vähem aeganõudvaks, säilitades samas keskkonnakaitselise kõrge taseme. Muudatustega tõstetakse nii keskkonnaluba nõudvate tegevuste künniskoguseid kui ka loobutakse mõnel juhul registreeringu kohustusest. Lisaks vähendatakse kohustuste täitmise sagedust, tehakse selgemaks järelevalveprotsesse ning määratakse selgemalt osapoolte kohustused. Loa kohustus ja loa taotlemise protsess muutub proportsionaalsemaks keskkonnakasutusega põhjustatava võimaliku mõjuga keskkonnale.

1.2 Eelnõu ettevalmistaja

Seaduseelnõu valmistas ette ja seletuskirja koostas Kliimaministeeriumi keskkonnakorralduse ja kiirguse osakonna nõunik Hanna Vahter (hanna.vahter@kliimaministeerium.ee, tel 626 2981). Eelnõu jäätmeseaduse sätete muutmise valmistasid ette ringmajanduse osakonna ehitus- ja lammutusjäätmete valdkonna juht Görel Grauding (gorel.grauding@kliimaministeerium.ee) ja jäätmekorralduse ja digitaliseerimise valdkonna juht Kristel Kibin (kristel.kibin@kliimaministeerium.ee), maapõuseaduse sätete muutmise valmistasid ette maavarade osakonna ehitusmaavarade valdkonna juht Harry Kuivkaev (harry.kuivkaev@kliimaministeerium.ee) ja sama osakonna nõunik Helena Gailan (teenistussuhe lõppenud), tööstusheite seaduse sätete muutmise valmistas ette tööstusheite ja kemikaalide valdkonna juht Pärtel Niitaru (partel.niitaru@kliimaministeerium.ee) ning veeseaduse sätete muutmise valmistasid ette veeosakonna peaspetsialist Hendrik Põldoja (hendrik.poldoja@kliimaministeerium.ee) ja nõunik Katrina Lang (katrina.lang@kliimaministeerium.ee).

Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Kaili Kuusk (kaili.kuusk@kliimaministeerium.ee, tel 626 2905) ja nõunikud Annemari Vene (annemari.vene@kliimaministeerium.ee), Elina Lehestik (elina.lehestik@kliimaministeerium.ee), Helen Holtsman (helen.holtsman@kliimaministeerium.ee), Käthlin Oeselg (kathlin.oeselg@kliimaministeerium.ee) ja Elin Liik (elin.liik@kliimaministeerium.ee).

Keeletoimetaja oli Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeleteoimetaja Aili Sandre (aili.sandre@just.ee).

1.3 Märkused

Eelnõu on seotud järgmiste eelnõudega:

1. kooskõlastamiseks esitatud jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõuga (EIS dokumendi number 24-1105/01), millega täiendatakse keskkonnaotsuste infosüsteemi eesmärke keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-s 40¹. Eelnõuga lisatakse punkt 8 (kehtiva numeratsiooni alusel);
2. kooskõlastamisele esitatava kiirguseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga, millega täiendatakse keskkonnaotsuste infosüsteemi eesmärke keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-s 40¹. Eelnõuga täiendatakse kehtivat punkti 1¹;
3. kooskõlastamisele esitatava atmosfääriõhukaitse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga, millega täiendatakse keskkonnaotsuste infosüsteemi eesmärke keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-s 40¹. Eelnõuga lisatakse punkt 9 (kehtiva numeratsiooni alusel).

Kuna eelnõukohase seadusega muudetakse § 40¹ sõnastust, tuleb eelviidatud eelnõudes teha vastavad korrektuurid, sõltuvalt, millises ajakavas erinevad eelnõud liiguvad.

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2024–2027 põhimõtetega vähendada bürokraatiat ning kiirendada asjaajamist ja vähendada tegevuslubade arvu.

Eelnõukohase seadusega muudetakse:

- atmosfääriõhu kaitse seadust redaktsioonis RT I, 11.06.2024, 2 (jõustus 21.06.2024);
- jäätmeseadust redaktsioonis RT I, 17.03.2023, 37 (jõustus 01.01.2024);
- keskkonnaseadustiku üldosa seadust redaktsioonis RT I, 30.12.2023, 11 (jõustus 01.07.2023);
- keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadust redaktsioonis RT I, 11.06.2024, 7 (jõustus 21.06.2024);
- maapõueseadust redaktsioonis RT I, 21.12.2023, 2 (jõustus 01.01.2024);
- riigilõivuseadust redaktsioonis RT I, 21.06.2024, 22 (jõustus 01.07.2024);
- tööstusheite seadust redaktsioonis RT I, 05.01.2024, 5 (jõustus 15.01.2024);
- veeseadust redaktsioonis RT I, 11.06.2024, 18 (jõustus 01.11.2024).

Eelnõukohase seaduse vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthälte enamus.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõu on osa Kliimaministeeriumi eesmärgist korrastada keskkonnakaitsealuste süsteemi. Eelnõus kirjeldatud seaduste muutmine on oluline, et vähendada keskkonnakaitsealuste teenustega seotud koormust haldusprotsessides. Eelnõu eesmärk on vähendada bürokraatiat.

Ülevaade peamistest muudatustest:

1. KeÜS-i muudatustega täpsustatakse keskkonnaotsuste infosüsteemi (edaspidi ka *KOTKAS*) eesmärke ning täiendatakse selle pidamise aluseid. Sätestatakse, milliseid isikuandmeid töödeldakse ja milline on andmete säilitamise tähtaeg. Korrastatakse ka loamenetluse ja järelevalve protsesse. Muudatuse kohaselt teeb Keskkonnaamet (edaspidi ka *loa andja*) keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu füüsiliselt kättesaadavaks ainult tegevuskohale lähimas Keskkonnaameti kontoris. Lisaks muudetakse keskkonnaloa menetluses avaliku arutelu korraldamise korda. Edaspidi korraldatakse avalik istung juhul, kui menetluse vastu on suur avalik huvi või menetlusosalised on selleks soovi avaldanud, mitte iga kord, kui on avaldatud seisukohti ja arvamusi. Lisaks täiendatakse ka keskkonnaloa muutmise sätteid, täpsustades olukorda, mil loa omaja algatab loa tingimuste muutmise, ning täiendades sättega, mis seab loa omajale kohustuse viia oma muutuv tegevus loaga vastavusse. Keskkonnaloa muutmise sätete täienduste alusel täiendatakse ka keskkonnaloa peatamise ja kehtetuks tunnistamise aluseid.

2. AÕKS-is sätestatakse konkreetsed olukorrad, mil õhusaasteloa või keskkonnakompleksloa (edaspidi *kompleksluba*) omajal on kohustus viia oma tegevus vastavusse loaga lubatud tegevusega, esitades KOTKAS-e kaudu loa muutmise taotluse. Lisaks ei pea edaspidi lubatud heitkoguste projektis (edaspidi *LHK*) eraldi esitama väikese soojusvõimsusega põletusseadmete andmeid. See tähendab, et seadmete, mille nimisoojusvõimsus on väiksem kui 1 MWth, andmed lisatakse ainult summaarses nimisoojusvõimsuses.

3. JäätS-is loobutakse nõudest, mille kohaselt peavad kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi *KOV*) korraldatud jäätmeveo teenust osutavatel jäätmevedajatel olema lisaks üldisele jäätmeveo registreeringule ka registreering KOV-i korraldatud jäätmeveoks konkreetses jäätmeveopiirkonnas. Lisaks ei kanta edaspidi üldisele jäätmeveo registreeringule veetavaid jäätmekoguseid. Samuti luuakse juriidilistele isikutele võimalus kuni üks tonn oma tegevuses tekkivaid biojätmeid ise ringlusse võtta ilma jäätmekäitleja registreeringuta ja jäätmeloata. Samuti täpsustatakse jäätmeseaduses, millistel tingimustel võib jäätmevaldaja saada KOV-ilt vabastuse biojätmete konteineriga kogumisest ja lubatakse kohtkompostimist. Tegemist on toimiva tegevuse sätestamisega seaduse tasandil. JäätS-is ei ole selgelt reguleeritud eri asutuste järelevalve menetluspädevus, nagu on seda tehtud THS-is, AÕKS-is, kiirgusseaduses, MaaPS-is ja VeeS-is. Täpsustatakse ja sõnastatakse selgemalt eri asutuste pädevus ning vähendatakse KOV-ide ja Politsei- ja Piirivalveameti väärtemenetluse õigusi.

4. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses ühtlustatakse veevaldkonnaga seotud tegevuste mõisted VeeS-is kasutatavate mõistetega.

5. MaaPS-ist jäetakse välja nõue saata kaevandamisloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu ministrile kooskõlastamiseks, välja arvatud mõningate maavarade puhul. Lisaks pikendatakse kaevise võõrandamise loa kehtivusaega, et see vastaks paremini suuremahuliste ehitusprojektide vajadustele.

6. Riigilõivuseaduses tehakse parandus kasutatavas mõistes, viies selle kooskõlla AÕKS-is kasutatava mõistega.

7. THS-is loobutakse kompleksloa kohustusest vineeri tootmisel. Veel tehakse muudatus, et kompleksluba ei saa ise vabatahtlikult taotleda ega omada, kui käitise tegevus ei ületa loa künnist. Lisaks sõnastatakse selgelt, et väärtegade aegumise tähtaeg on karistusseadustiku alusel viis aastat. Sätetes tehakse ka väiksemaid muudatusi, et parandada nende ühest arusaadavust.

8. VeeS-i muudatuste kohaselt tuleb edaspidi maismaa veekogudes süvendamise ja tahkete ainete paigutamise puhul veeloa asemel taotleda registreering. Vesiviljeluse puhul diferentseeritakse eri organismitüüpide kasvatust toodangu juurdekasvu ja asukoha järgi. Kalaja muu vee-elusressursi kasvatusel jääb loakohustus kehtima, kuid vetika- ja karbikasvatuse puhul tõstetakse loa künnist, eriti meres kasvatamise korral. Veekeskkonnariskiga tegevuste puhul, nagu vesiviljelus toodangu juurdekasvuga kuni 1 tonn aastas, tuleb taotleda registreering, kui vesiviljeluse veesüsteem on pinnaveekoguga ühenduses. Edaspidi ei ole ka vaja taotleda registreeringut silla või truubi ehitamiseks veekogudel.

Arvestades Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (edaspidi *HÕNTE*) § 1 lõike 2 punkti 5, ei koostatud enne seaduseelnõu ja seletuskirja koostamist eelnõu vajaduse kooskõlastamiseks ja õiguslike valikute selgitamiseks väljatöötamiskavatsust.

Seaduse rakendamiseks ei kaasne olulist õiguslikku muudatust ega muud olulist mõju. Muudatused on vajalikud haldus- ja töökoormuse vähendamiseks piiratud ressursi tingimustes ning selle paremaks juhtimiseks ja keskkonnakaitselubade süsteemi selgemaks reguleerimiseks. Tegemist ei ole õiguskorras põhimõttelist tähendust omavate muudatustega ning seetõttu ei koostatud eelnõu ettevalmistamisel HÕNTE § 1 lõikes 3 nimetatud kontseptsiooni.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohane seadus koosneb üheksast paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse keskkonnaseadustiku üldosa seadust.

Paragrahv koosneb kümnest punktist.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse § 40¹ lõikeid 1–3.

Lõikega 1 muudetakse keskkonnaotsuste infosüsteemi eesmärgi ning korrastatakse lõike struktuuri. Keskkonnaotsuste infosüsteem asutati 2017. aastal, mil andmekogu eesmärk oli lihtsustada kompleksloa taotlemist ja menetlemist, loaga seotud seire-, aruandlus- ja muude kohustuste täitmist ning kogutud andmete säilitamist, kasutamist ja kättesaadavust. Infosüsteemi asutamisest praeguseeni on andmekogu eesmärgi oluliselt lisandunud ning pidevalt on täiendatud eesmärkide loetelu §-s 40¹. Lähitulevikus ei ole ette näha andmekogu ülesannete olulist täiendamist. Paragrahvi struktuur korrastatakse selgemaks, sh mõnes punktis muudetakse sõnastust täpsemaks ning eesmärkidesse lisatakse uued funktsioonid.

Lõike 1 punktiga 1 kehtestatakse uuesti kehtiv punkt 1, jättes punktist välja eesmärgi lihtsustada üldgeoloogilise uurimistöö lubade ja geoloogilise uuringu lubade taotlemist ja menetlemist, loaga seotud seire-, aruandlus- ja muude kohustuste täitmist ning kogutud andmete säilitamist, kasutamist ja kättesaadavust. See esitatakse uuesti punktis 2 ning lisatakse eesmärk lihtsustada maavarade valdkonna väikelubade (üldgeoloogilise uurimistöö luba, geoloogilise uuringu luba, kaevise tarbimise või võõrandamise luba ja maavara või maavarana arvele võtmata kivimi ja setendi võtmise luba) taotlemist ja menetlemist ning loaga seotud andmete säilitamist, kasutamist ja kättesaadavust. Need load on sarnase olemusega ning täidavad sarnast eesmärki, mistõttu on põhjendatud nende sätestamine samas punktis.

Lõike 1 punktis 3 sätestatakse uuesti kehtiv punkt 1¹.

Lõike 1 punktis 4 sätestatakse uuesti kehtiv punkt 6.

Lõike 1 punktiga 5 muudetakse kehtivat punkti 7, et sõnastada selgemalt andmekogu eesmärki, mis on seotud riikidevahelise jäätmevedude veolubade taotlemise ja menetlemisega ning saatedokumentide esitamisega.

Lõike 1 punktis 6 sätestatakse uuesti kehtiv punkt 4.

Lõike 1 punktis 7 sätestatakse andmekogu eesmärki lihtsustada sügavallapanusõnniku aunastamise alustamise teatise esitamist ning kogutud andmete säilitamist, kasutamist ja kättesaadavust. Enne keskkonnaotsuste infosüsteemis selleks funktsiooni loomist tuli sügavallapanusõnniku auna rajamisest Keskkonnaametile teavitada kirjalikult, edaspidi toimub see keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu (praegu andmeid juba esitatakse). Muudatus tähendab kliendi jaoks kiiremat suhtlust loa andjaga, info koondumist ühte süsteemi ning Keskkonnaametile paremat ülevaadet kliendi tegevusest.

Lõike 1 punktiga 8 lisatakse andmekogu eesmärgiks lihtsustada biomassi säästlikkuse nõuete ja kriteeriumide täitmise tõendamise auditi aruande esitamist ning kogutud andmete säilitamist, kasutamist ja kättesaadavust. Biomassi säästlikkuse nõuete ja kriteeriumide täitmise tõendamise auditi aruande esitamise võimalus KOTKAS-e kaudu on juba välja arendatud ning kohustus on sätestatud kliimaministri 30. juuni 2023. a määruses nr 35 „Biomasskütest toodetud taastuvenergia osakaalu arvutamise põhimõtete ning biomassi säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamise täpsemad nõuded“.

Lõike 1 punktiga 9 kehtestatakse uuesti kehtiv punkt 5, mille sõnastust on kohendatud tulenevalt sellest, et lõike sissejuhatav lauseosa on sõnastatud teisiti.

Kehtiv punkt 2 on loetelust välja jäetud, kuna kiirgustegevusluba, taotlust ja registreeringuid puudutavaid andmeid nimetavad juba punktid 1 ja 3. Samuti arvestades, et muudetakse lõike 3 sõnastust, kus on edaspidi sätestatud kiirgusallikate ja tuumamaterjali andmetele juurdepääsu piiramise eesmärk, mis oli varasemalt esitatud andmete infosüsteemi kandmise eesmärgina. Keskkonnaotsuste infosüsteem iseseisvalt ei täida eesmärki tagada kiirgusallikate ja tuumamaterjali ohutus ning füüsiline kaitse. Seda eesmärki täidab eelkõige asjaolu, et infosüsteem lihtsustab kiirgusallikate ja tuumamaterjali kohta käiva teabe esitamist, säilitamist, kasutamist ja kättesaadavust.

Lõikega 2 täiendatakse keskkonnaministri kehtestatud volitusnormi, millega on kehtestatud infosüsteemi asutamine ja andmekogu pidamise põhimäärus. Seaduses sätestatakse infosüsteemi pidamise alused, sealhulgas andmekogu pidamise kord, andmekogu vastutav ja volitatud töötaja, andmekogusse kogutavate andmete koosseis, kohustuslike andmeandjate ning vajaduse korral muud andmekogu pidamisega seotud korralduslikud küsimused. Andmekogu pidamise asjaolud on täpsemalt reguleeritud keskkonnaministri 29. juuni 2017. aasta määruses nr 30 „Keskkonnaotsuste infosüsteemi asutamine ja andmekogu pidamise põhimäärus“ (edaspidi *keskkonnaotsuste infosüsteemi põhimäärus*).

Lõikega 3 täpsustatakse millised kiirgusallikate ja tuumamaterjaliga seotud andmed on mõeldud keskkonnaotsuste infosüsteemis asutusesiseseks kasutamiseks.

Kehtiva lõike 3 kohaselt on kiirgusallikate ja tuumamaterjali kohta käivad andmed KOTKAS-es mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks. Säte on üldine ja vajab täpsustamist, et oleks üheselt mõistetav, millised andmed on juurdepääsupiiranguga ja millisel eesmärgil.

KOTKAS-es hoitakse kiirgustegevusloa ja selle taotlusega seotud andmeid ning hakatakse hoidma kiirgustegevuse registreeringute andmeid (osa praegu luba nõudvaid tegevusi on kavas viia registreeringu alla – vt seletuskirja osas „Märkused“ viidatud eelnõu).

Kiirgusseaduse § 68 lõike 1 kohaselt on kiirgustegevusluba vaja:

Kiirgustegevusluba on vaja:

- 1) tuumkütuksükli mis tahes rajatise ekspuaterimiseks, sulgemiseks ja dekomissioneerimiseks;
- 2) radioaktiivse aine ja seda sisaldavate toodete tootmiseks, kasutamiseks, hoidmiseks ning veoks, sealhulgas sisse- ja väljaveoks;
- 3) elektri kiirgusseadmete kasutamiseks ja hoidmiseks;
- 4) radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks ja veoks;
- 5) suurenenud looduskiiritusega seotud tegevuseks, mille korral looduslikest radionukliididest põhjustatud kiirgus on kiirgusohutuse seisukohalt oluline.

Kiirgustegevusloa taotlusel ja loal sisalduvaid andmeid täpsustab keskkonnaministri 24. novembri 2016. a määrus nr 60 „Kiirgustegevusloa taotlusele esitatavad täpsustatud nõuded, taotluse ja kiirgustegevusloa andmete loetelud ning tuumamaterjali arvestuse pidamiseks kasutatavate kiirgusallikaid iseloomustavate andmete loetelud“.

Taotluses esitatakse andmed kiirgustegevuse kohta (iseloomustus, alternatiivid, etapid, kasutatav tehnoloogia, seadmed, sh nende kasutusjuhendid, andmed seadmete hoolduse ja paigalduse, kalibreerimise kohta jne), kiirgustegevuse asukohta (sh asendiplaan), radioaktiivsete jäätmete ja heidete käitlemise kohta (tekkeviis, iseloomustus, käitlemisviisid, füüsilise kaitse meetmed, loa taotlemisel radioaktiivsete jäätmete ja heidete käitlemiseks – andmed ka vahe- ja lõppladustuskoha kohta, jne), kiirgusallika ohutustamise kohta, kiirgusseire kohta (seiramise aeg, meetodid, andmete säilitamise kord jne), kiirgusohustushinnang (sh turvameetmed, plaanid, kiirgusallika andmed ja asukoht, tööprotsess), meetmed kiirgusohutuse tagamiseks (töötajate koolituskava, katsemeetmete ja -vahendite loetelu, lubatud doosikiirus kiirgusallika mõjupiirkonnas ja doosikiiruse ületamisel rakendatavad meetmed jne), suure ohuga kiirgustegevuse korral avariikiirituse olukorras tegutsemise plaan (kiirgustegevuse iseloomustus, avariikiirituse olukorras tegutsemise eest vastutava juhi nimi ja tema kontaktandmed; avariikiirituse olukorras tegutsemise kirjeldus jne), kiirgustöötajate ja kiirgusohutuse spetsialisti andmed (sh nt koolituse ja tervisekontrolli andmed), kiirgustöö eeskiri (sisaldab mh andmeid kiirgusallika kasutamise, avarii korral tegutsemise, kiirgusallika veo jms kohta, sh erinevaid turva- ja ohutuslahendusi), kiirgusohutuse kvaliteedijuhtimise süsteemi kirjeldus, kiirgustegevusloa taotlemisel kõrgaktiivse kiirgusallika kasutamiseks turvaplaan, jms.

Taotlus ja sellele lisatud dokumendid on tervikuna asutusesiseseks kasutamiseks, seejuures, sõltuvalt andmetest, kasutatakse juurdepääsupiirangu alusena avaliku teabe seaduse (edaspidi *AvTS*) § 35 lõike 1 punkte 9 (teabe turvasüsteemide, turvaorganisatsiooni või turvameetmete kirjelduse kohta), 10 (teabe tehnoloogiliste lahenduste kohta, kui sellise teabe avalikuks tulek kahjustaks teabevaldaja huve või sellise teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamine on ette nähtud eraõigusliku isikuga sõlmitud lepingus), 11 (teabe, mis sisaldab eriliiki isikuandmeid või andmeid süüteo toimepanemise või selle ohvriks langemise kohta enne avalikku kohtuistungit või õigusrikkumise asjas otsuse langetamist või asja menetluse lõpetamist) ja 17 (teabe, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust) ning KeÜSi § 40¹ lõiget 3.

Kiirgustegevusloa andmetest on avalikud loa omaja andmed ning tegevusala, milleks luba antakse (nt röntgendiagnostikaseadme kasutamine veterinaarmeditsiinis, hambaröntgenseadme kasutamine, radioaktiivset ainet tseesium-137 (Cs-137) ja koobalt-60 (Co-60) sisaldava mõõteseadme kasutamine jms). Lisaks on avalik loa number, loa liik (kiirgustegevusloa ja edaspidi ka kiirgustegevusregistreering), loa halduri nimi, loa esmane välja andmise kuupäev, loa kehtivuse periood ning loa viimase kehtiva versiooni kuupäev. Muud loa andmed on juurdepääsupiiranguga, analoogselt taotlusele märgitud andmetega.

Seega on avalikud andmed kiirgustegevuse toimumise kohta, kuid mitte selle täpsem kirjeldus. Selle kaudu on huvitatud isikutel võimalik pöörduda päringuga loa andja poole, kes *AvTS* § 38 lõike 4 alusel võib otsustada asutuseväliste isikute juurdepääsu võimaldamise asutusesiseseks tunnistatud teabele, kui see ei kahjusta riigi või omavalitsusüksuse huve. Isegi kui teave on tunnistatud asutusesiseseks (AK) teabeks, siis olukorras, kus selle suhtes esitatakse teabenõue, peab teabevaldaja iga kord hindama, millises osas seda teavet saab siiski avalikustada ja millises osas kehtib juurdepääsupiirang ning enne teabe avalikustamist piiratud osa kinni katma (*AvTS* § 38 lg 2). Lisaks kohaldub keskkonnainfo puhul KeÜSi § 24 lõige 6, mis sätestab, et kui teabe valdajal on seaduse alusel õigus keelduda keskkonnateabe väljastamisest, peab ta selle

teabe väljastamise otsustamisel iga kord kaaluma, kas väljastamisest keeldumise huvi kaalub üles väljastamisega kaasneva avaliku huvi¹. Seega on keskkonnaandmete puhul tagatud, et päringu korral kaalutakse igakordselt nii andmetele juurdepääsu piiramise kui andmete väljastamisega seotud huve.

Taotluse ja loa andmete hulgas sisaldub eelneva alusel nii isikuandmeid, mis on kaitstavad AvTSi § 35 lõike 1 alusel, ärisaladuseks loetavaid andmeid, kaitset vajavaks tehnoloogiliseks lahenduseks kvalifitseeruvaid andmeid kui turvameetmete kohta käivaid andmeid. KOTKAS-es märgitakse juurdepääsupiiranguna andmekategooriate kaupa vajadusele vastavad alused.

Siiski on nii taotluse kui loa koosseisus andmeid, mida ei saa üheselt pidada ei turvalahenduseks ega tehnoloogiliseks lahenduseks ning mille puhul ei esine ka ühest kindlust, et need on kaitstavad ja jäävad kaitstuks ärisaladusena. Nii ärisaladuseks tunnistamine, kui tegelikult ka tehnoloogilise lahendusena kaitsmine vajab igakordset andmete selliste kaitset vajavate andmetena kvalifitseerimist. Kiirgusallikaid ja tuumamaterjali puudutavad andmed vajavad aga täies koosseisus kaitsmist, ilma võimaluseta, et need muutuvad avalikuks näiteks ettevõtja ärisaladuse saatuse lõppemisel. Juurdepääsupiirangu eesmärgid on seotud avaliku huviga ja ei saa olla sõltuvad ettevõtja motivatsioonist ja vajadusest nende kaitseks, või nt eraisikutevaheliste lepingute sisust (AvTSi § 35 lõike 1 punkt 10).

Muudetud sõnastuses lõikes 3 sätestatakse kiirgusallikate ja tuumamaterjali kohta käivate andmetele juurdepääsu piiramise eesmärk (varasemalt sisaldus see lõikes 1) - kiirgusallikate ja tuumamaterjali füüsilise kaitse ja ohutuse tagamine.

AvTS § 43⁸ lõike 1 kohaselt peavad andmekogus töödeldavad andmed olema avalikult kättesaadavad, kui neile ei ole seadusega või selle alusel kehtestatud juurdepääsupiirangut.

2020. aasta 1. detsembril jõustus Tromsø konventsioon (Ametlikele dokumentidele juurdepääsu Euroopa Nõukogu konventsioon), mille Eesti ratifitseeris 2016. aastal. Selle konventsiooniga kooskõla tagamiseks peavad absoluutsed seadusega ette nähtud erandid teabe avalikkusest peavad olema minimaalsed. Kui sellised erandid kehtestatakse, peab seadusandja selle kehtestamise raames hindama, kas erandiga kaitstud huvi kaalub igal juhul üle avaliku huvi nimetatud teabe vastu.

Võrreldes kehtiva seadusega on eelnõukohases seaduses pakutud sõnastus kitsam, see tähendab, et § 40¹ lõike 3 uus sõnastus toob täpsemalt välja, milliste andmete kaitse on vajalik, et tagada eesmärgi saavutamine, so tuumamaterjali ja kiirgusallikate ohutus ja füüsiline kaitse – nendeks on kiirgusallikate ja tuumamaterjalide omadusi ning nende asukohaks olevaid ruume ja füüsilise kaitse meetmeid käsitlevad andmed.

Keskkonnaministri 16. novembri 2016. a määruse nr 52 „Kiirgusallika asukohaks olevate ruumide nõuded, ruumide ja kiirgusallika märgistamise nõuded, radioaktiivsete kiirgusallikate kategooriad ning radionukliidide aktiivsustasemed” § 7 defineerib kiirgusallika füüsilise kaitse: „Füüsilise kaitse eesmärk on tagada ehituslikud, tehnilised ja töökorralduslikud meetmed kinnise kiirgusallika ebaseadusliku eemaldamise ohu ennetamiseks ja tõkestamiseks.“.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta artikli 4 lõike 2 punkti b kohaselt võib liikmesriik sätestada keskkonnateabe taotluse tagasilükkamise mh kui teabe avalikustamine võib kahjustada rahvusvahelisi suhteid, avalikku julgeolekut ja riigikaitset (vt seletuskirjas järgnevad selgitused seoses juurdepääsupiirangu kehtestamise eesmärgiga).

Sätte eesmärgiks on tagada, et kõik andmed kiirgusallikate omaduste (nt radionukliidide sisaldus, aktiivsus, füüsikaline vorm), seadmete ja ruumide ehituslike ja tehniliste andmete ning töökorralluslike meetmete kohta oleks piiratud juurdepääsuga, vältimaks kiirgusallikate ja tuumamaterjali ebaseadusliku eemaldamise ja kasutamise riski. Just need andmekategooriad on sellised, mille avalikuks muutumisega kaasneb kõige suurem risk. Täpsem juurdepääsupiirangut vajavate andmete välja toomine seaduses ei ole võimalik, sest nagu eespool esitatud ülevaatest näha, sisaldab juba kiirgustegevusloa taotlus palju erinevaid dokumente, mille koosseisus ühes või teises kontekstis sisalduvad ka kiirgusallikat, tuumamaterjali või selle asukohta ning füüsilise kaitse meetmeid iseloomustavad andmed.

Laiemaks eesmärgiks on kaitsta riiklikku ja rahvusvahelist julgeolekut, takistada tuumarelvade levikut ja kaitsta tuumaterrorismi eest.

KeÜSi muutmise seaduse seletuskirjas, millega lõige 3 § 40¹ lisati², on vajadust põhjendatud järgmiselt: „Kiirgusallikate ja tuumamaterjali kohta käivad andmed on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks julgeoleku kaalutlustel, et kuritahtlike kavatsustega isikutel poleks ligipääsu infole, mis puudutab nende asukohta, aktiivsust või kasutust ning mida võidakse soovida kasutada näiteks radioaktiivset materjali sisaldava lõhkeseadme ehk nn rämpase pommi valmistamiseks. Kuigi registrist andmeid üldjuhul ei väljastata, on teistel riigiasutustel õigus saada registris olevatest andmetest väljavõtte, kui see on vajalik nende seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks, registrisse kantud kiirgusallika omajal teda puudutavate andmete kohta ja muul isikul avaliku teabe seaduse § 38 lõike 4 järgi. Selle alusel võib asutuse juht otsustada asutuseväliste isikutele juurdepääsu võimaldamise asutusesiseseks tunnistatud teabele, kui see ei kahjusta riigi või omavalitsusüksuse huve.“ Kõik need põhjused kohalduvad jätkuvalt.

Tuumamaterjalide ja kiirgusallikate käsitlemisega seotud info konfidentsiaalsus on reguleeritud ka mitmete rahvusvaheliste õigusaktide ja lepingutega. Tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsioon³ kirjeldab tuumamaterjali füüsilise kaitse meetmeid ja sisaldab sätteid, mis piiravad tundlike andmete jagamist, et vältida volitamata juurdepääsu või vargust. Konventsiooni preambul rõhutab tuumamaterjali füüsilise kaitse tähtsust, sealhulgas tuumamaterjaliga seotud õigusrikkumiste ärahoidmiseks ja selle ebaseadusliku hõivamise ja kasutamise seotud ohu vähendamiseks. Tuumamaterjali puudutava info konfidentsiaalsusest räägib konventsiooni artikkel 6, eriti selle lõige 2: „Käesoleva konventsiooni tingimuste kohaselt ei nõuta osalisriikidelt mingi teabe esitamist, mida neil ei ole õigust levitada vastavalt rahvuslikule seadusandlusele või mis võib seada ohtu huvitatud riigi julgeoleku või tuumamaterjali füüsilise kaitse.“. Tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni muudatuse⁴ Artikkel 2A aluspõhimõtte L kohaselt kehtestab riik selle teabe konfidentsiaalsuse nõuded, mille loata avaldamine seaks ohtu tuumamaterjali ja -rajatiste füüsilise kaitse.

Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) kaitsemeetmete lepingud ja nendega seotud protokollid nõuavad, et liikmesriigid säilitaksid tuumategevuse ja -materjalidega seotud teabe konfidentsiaalsuse, et toetada tuumarelva leviku tõkestamise eesmärke.

Eespool on selgitatud, et AvTS ning keskkonnateabe puhul ka KeÜS koosmõjus tagavad, et põhjendatud huvi korral ning kui väljastamisest keeldumise huvi kaalub üles väljastamisega

² <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/698270fc-89c6-4c47-8225-c6418a19e780/kiirgusseaduse-keskkonnaseadustiku-uldosa-seaduse-ning-tootervishoiu-ja-tooohutuse-seaduse-muutmise-seadus/>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13090105>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13096393>

kaasneva avaliku huvi, on andmed võimalik väljastada. Teisalt nähtub eeltoodud põhjendustest ka see, et juurdepääsu piiramise põhjendused on kaalukad ning kantud julgeoleku kaalutlustest, mis on olulisemad, kui avalikkuse üldine huvi andmetele piiramatult juurde pääseda. Ka keskkonnaandmetele juurdepääsu piiramine on julgeoleku kaalutlustel lubatav (vt lk 7).

Eriseaduses sätestatav täiendav juurdepääsupiirang peab jääma Tromsø konventsiooni artikliga 3 antud raamidesse. Konventsiooni artikkel 3 annab ammendava loetelu põhjustest, millest tulenevalt võib piirata ametlikele dokumentidele juurdepääsu ning liikmesriigil ei ole õigust seda loetelu laiendada.

Tromsø konventsiooni artikli 3 punktid b ja c lubavad piirata andmetele juurdepääsu eesmärgiga:

- b) tagada avalik julgeolek;
- c) tagada kuritegude ennetamine, uurimine ja nende eest vastutusele võtmine.

Eespool on selgitatud, et kiirgusallikate ja tuumamaterjalide omadusi ning nende asukohaks olevaid ruume ja füüsilise kaitse meetmeid käsitlevatele andmetele juurdepääsu piiramise eesmärgiks on nii avaliku julgeoleku tagamine kui kuritegude ennetamine. Seega on see juurdepääsupiirang konventsiooni kohaselt lubatav. Konventsiooni artikli 3 lõike 2 kohaselt – „Ametlikule dokumendile juurdepääsu lubamisest võidakse keelduda, kui selles sisalduva teabe avalikuks tulek kahjustab või tõenäoliselt kahjustab ükskõik millist lõikes 1 toodud huvi, kui just avalik huvi ei nõua ülekaalukalt selle teabe avalikuks tulekut.“.

Tromsø konventsiooni preambul sõnastab andmete avalikkuse eesmärgid järgmiselt:

- i) annab avalikkusele teabeallika;
- ii) aitab avalikkusel kujundada arvamust ühiskondlikust olukorrast ja avaliku võimu kandjatest;
- iii) soodustab avaliku võimu kandjate eetilistust, tõhusust, mõjusust ja vastutust, aidates neil tõendada oma seaduslikkust.

Avalikkuse üldine huvi saada teavet ei kaalu üle kiirgusallikate ja tuumamaterjali omadusi ja asukohta ning kaitsemeetmeid puudutavate andmete avalikustamisega kaasnevat võimalikku ohtu julgeolekule ja turvalisusele, mis on oluline kaitsmist vajav avalik hüve.

Punktiga 2 täiendatakse seaduse 5. peatükki §-ga 40², milles sätestatakse selgelt infosüsteemis töödeldavad isikuandmed ja andmete säilitamise tähtaeg. KeÜS-ist ei selgu praegu, millises ulatuses riik isikuandmeid kogub ja säilitab. Andmekogusse kantavate andmete säilitamise ja arhiveerimise kord on seni olnud reguleeritud ainult keskkonnaotsuste infosüsteemi põhimääruses.

Paragrahvi 40² lõike 1 punkti 1 kohaselt töödeldakse keskkonnaotsuste infosüsteemis järgmisi isikuandmeid:

- 1) isikut tuvastavad andmed – isikukood, perekonna- ja eesnimi;
- 2) kontaktandmed, sealhulgas e-posti aadress, telefon, aadress.

Lähtudes olulisuse põhimõttest, lisatakse § 40² lõikega 2 seadusesse seni ainult keskkonnaotsuste infosüsteemi põhimääruses reguleeritud andmete tähtajatu säilitusaeg. Kus vajalik ja põhjendatud (nt logide puhul), sätestatakse põhimääruses sellest lühemad säilitustähtajad. Analüüsi tulemuste põhjal võidakse edaspidi säilitustähtaegu täpsustada või muuta, sh isikuandmete osas, seetõttu on mõistlik see jätta paindlikuks ja reguleerida määruse tasandil.

Isiku üldandmeid on KOTKAS-es vaja töödelda kõikides protsessides – lubade menetlemisel (sh puudutatud ja huvitatud isikute kaasamine) ning loaga seotud seire-, aruandlus- ja muude kohustuste täimise kontrollimisel. Isiku nime ja isikukoodi töödeldakse infosüsteemis isiku esmakordsel autentimisel ja kasutuslepingu sõlmimisel, kui füüsiline isik taotleb keskkonnakaitsetuba ning kui ta on kolmas isik mõnes loa menetlusprotsessis. Põhimääruses on sätestatud, millised isikuandmed ja millisel juhul neid andmekogu avalikus vaates (AVE) näidatakse ning millisel juhul mitte. Andmekogusse kantud lubadele ja registreeringutele ning keskkonnakasutuse aastaaruannetele märgitud füüsilisest isikust loa omaja nimi ja isikukood on avalikud. Avalik on ka menetluse kaasatud kolmanda osapooli nimi. Muudel juhtudel ja muud isikuandmed ei ole avalikust vaatest kättesaadavad, mis tagavad andmete konfidentsiaalsuse ja terviklikkuse.

Punktiga 3 muudetakse § 48 lõiget 1, muutes keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu avaliku väljapaneku asukohtade loendit avatud menetluse korral. Muudatuse kohaselt teeb Keskkonnaamet need kättesaadavaks ainult keskkonnaloa andja asukohas ehk oma kontorites. Neis on võimalik dokumentidega tutvuda eelkõige elektroonselt, aga soovi korral ka paber kandjal. Kehtiva õiguse kohaselt määrab loa andja keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu avaliku väljapaneku kohaks tegevuse asukohta järgse valla, linna või muu asula vähemalt ühe üldkasutatava hoone või koha, keskkonnaloa andja asukohas või kavandatava tegevuse asukohas, arvestades kavandatava tegevuse keskkonnahäiringu võimalikku ulatust ja suurust. Edaspidi ei pea Keskkonnaamet kaaluma avaliku väljapaneku kohti. Ka praegu määrab Keskkonnaamet taotluse ja haldusakti eelnõu avaliku väljapaneku kohaks ainult keskkonnaloa asukohta. Loa andja ei prindi taotlust ja haldusakti eelnõu välja ega tee neid kättesaadavaks näiteks kohalikus rahvamajas või kohaliku poe infotahvil vm.

Nõue ei ole olnud otstarbekas ressursi kasutamisest lähtudes ega täitnud ka eesmärki teavitada. Keskkonnaloa taotlus ja haldusakti eelnõu on mahukad ning nende paber kandjal kättesaadavaks tegemine ei ole seega põhjendatud. Keskkonnaamet on senise tegevuse põhjal leidnud, et muud teavitamise viisid on tõhusamad: KOV-i koduleht, piirinaabrite eraldi teavitamine ja vajaduse korral teated ajalehes. Kogu keskkonnaloa menetluse protsessis on mitu teavitamisvõimalust. Kui taotlus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele, teavitab Keskkonnaamet kõigepealt menetlusest ilmselt puudutatud isikuid (KeÜS § 46), mida tehakse KOTKAS-e kaudu elektroonselt ning paberkirjaga, kui isik ei ole 3 päeva jooksul KOTKAS-e kaudu saadetud teadet avanud. Keskkonnaamet avaldab teate väljaandes Ametlikud Teadaanded ja vajaduse korral kohalikus või maakondlikus ajalehes (KeÜS § 47). Samuti on valla- või linnavalitsusel kohustus avaldada oma veebilehel lihtsalt juurdepääsetav teade nõuetekohase keskkonnaloa taotluse saamise kohta (KeÜS § 47) ning kodanikul on kindlasti võimalus materjalidega ka valla- või linnavalitsuses tutvuda. Kõigis etappides ei ole vaja teavitada, kui keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike.

Punktiga 4 muudetakse § 48¹ lõike 1 teises lauses keskkonnaloa menetluses avaliku arutelu korraldamise korda. Muudatuse kohaselt ei korraldata avalikku istungit edaspidi juhtudel, kui see võimalus on ette nähtud seadusega või kui loa andja on haldusakti avaliku väljapaneku alguses või menetlusest teatamisel teinud ettepaneku asja arutamiseks ilma avalikku istungit läbi viimata ning menetlusosaline ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks esitanud selle suhtes vastuväiteid. Muudatusega jäetakse hõlmamata haldusmenetluse seaduse § 50 lõike 2 punkti 1 esimene pool. Määravaks jääb ainult tingimus, et kas esitati vastuväiteid ettepanekule avalikku istungit mitte korraldada, mitte lisaks tingimus, et tähtaja jooksul ettepanekuid või vastuväiteid ei esitatud.

Seni on Keskkonnaamet korraldanud avaliku istungi, kui seda soovitakse või kui on teada, et menetluse vastu on suur avalik huvi. Haldusmenetluse seaduse § 50 lõike 2 punkti 1 kohaselt

tuleb korraldada avalik istung iga kord, kui avatud menetluse jooksul avaldatakse arvamusi või vastuväiteid. Ka riigikohtu lahend (kohtuasja number 3-20-1657) on selle põhimõtte välja toonud. Kuna pea iga loamenetluse käigus avaldatakse seisukohti ja arvamusi, tähendab see praegu avaliku istungi korraldamist peaaegu iga menetluse korral. Aastas toimub ligikaudu 600 keskkonnaloa avatud menetlust. Kõigis neis avaliku istungi korraldamine nõuab märkimisväärset aja- ja ressursikulu nii loa taotlejalt kui ka ametnikelt. See võib pikendada menetlusaega ja suurendada kulusid. Avalikkuse kaasamine ning arvamuste kuulamine ja arvestamine on võimalik tõhusalt ka elektroonselt, mistõttu on asjakohane muuta sätte sõnastust.

Punktiga 5 muudetakse § 55 sõnastust. Edaspidi ei pea taotlema keskkonnaluba enne ehitusloa taotlemist, kui ehitise hilisemal käitamisel on vajalik keskkonnaluba ning see kohustus on eriseaduses sätestatud. Praegu on see sätestatud ainult AÕKS-i § 79 lõikes 6 (mis on kavandatud kehtetuks tunnistada atmosfääriõhu kaitse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega (taastuenergia direktiivi muudatuste ülevõtmine)) ja selle kohaselt peab paikse heiteallika käitajal enne ehitusloa taotlemist olema õhusaasteluba. Muud keskkonnakaitsealuse reguleerivad eriseadused sellist kohustust ei sätesta. Ka riigikohus on kinnitanud, et erinevalt õhusaasteloast võib ehitusloa anda enne kompleksloa saamist (kohtuasja number 3-20-771). Ehitusloa andmisest ei saa keelduda kompleksloa puudumise tõttu.

Lisaks sätestatakse üldine tingimus: kui keskkonnalooga lubatavaks tegevuseks on vaja kehtestada planeering, ei anta luba enne sellise planeeringu kehtestamist. KeÜS § 49 lõike 4 kohaselt ei kohaldata keskkonnaloa andmise otsustamise tähtaega 90 päeva, kui taotletav tegevus ei ole lubatav ilma planeeringuta ja planeeringut ei ole kehtestatud 30 päeva jooksul keskkonnaloa taotluse esitamisest arvates. Sellistel juhtudel otsustatakse keskkonnaloa andmine 60 päeva jooksul pärast planeeringu kehtestamist. Muudatusega laiendatakse planeeringuliike, mis peavad olema kehtestatud kui keskkonnaloa kohustusega tegevuseks on vaja kehtestada planeering. Muudatusega laiendatakse kohustust, et keskkonnaluba ei saa anda edaspidi mitte ainult enne kohustusliku detailplaneeringu kehtestamist vaid ka teiste planeerimisseaduse nimetatud planeeringuliikide korral. See tagab, et kõik keskkonnamõjud on põhjalikult hinnatud ja arvesse võetud enne keskkonnaloa andmist, aidates vältida keskkonnakahjusid ja tagada, et arendustegevus toimub vastutustundlikult. KeÜS-i koostamisel näiteks eriplaneeringut kui planeeringuliiki veel polnud ning praegu on sättes ainsa planeeringuliigina nimetatud detailplaneering. Planeerimissüsteemis on detailplaneeringust suurema ulatusega planeeringuliigid veel üldplaneering, maakonnaplaneering ja üleriigiline planeering ning lisaks riigi eriplaneering. Sõnastades üldisemalt „planeeringud“, on tagatud, et näiteks planeerimisseaduse muutudes ei peaks hakkama taas ka KeÜS-i muutma.

Punktiga 6 täiendatakse § 59 lõiget 2 punktidega 5 ja 6, täiendades loa andja õigust muuta vajaduse korral keskkonnaloa tingimusi. Lõike 2 punktiga 5 lisatakse loa andjale võimalus muuta keskkonnaloa tingimusi, kui õigusaktid on muutunud viisil, mis mõjutab loas määratud tingimusi ja toob kaasa vajaduse leevendada või määrata käitamiseks täiendavaid tingimusi. KeÜS-i § 59 lõike 1 punkti 3 kohaselt peab hiljem muutunud õigusnormi alusel loa tingimuste muutmiseks olema täidetud ka tingimus, et keskkonnaloa muutmist õigustab keskkonna ulatuslikuma kaitse vajadus või muu huvi, mis kaalub üles isiku usalduse, et keskkonnaluba jääb kehtima. See tingimus ei ole aga alati asjakohane. Näiteks Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevate nõuete lisandumise või muutumise korral tuleb üle vaadata ka kehtivad tegevusload, et need vastaksid Euroopa Liidu õigusele. Sellistes olukordades ei ole võimalik jätta lube üle vaatamata ega loobuda tingimuste lisamise/ära võtmise otsustamiseks lisaandmete küsimisest, kui see on vajalik. Üldjuhul viiakse selline menetlus läbi avatud menetluseta ning sellises olukorras on andmete või taotlusena andmete esitamine riigilõivu vaba.

Lõike 2 punkti 6 kohaselt saab loa andja võimaluse leevendada või lisada loa tingimusi, kui seire, uuringute või muude meetodite tulemusel on ilmnenud asjaolud, mis viitavad vajadusele muuta loa tingimusi, et tagada keskkonnanõuetele vastavus. Keskkonnaametil puudub praegu alus kaaluda loa tingimuste muutmist juhul, kui näiteks seire, uuringute vms tulemusel selgub, et keskkonnaluba ei vasta kehtestatud nõuetele või vastupidi – kui loa nõuete täitmine on korrektne, andmed selle kohta piisavad ja asjakohane oleks hoopis seirenõudeid leevendada. KeÜS-i § 59 lõike 1 punkt 2 sätestab, et loa andjal on kohustus keskkonnaloa tingimusi muuta, kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et esineb keskkonnaoht või oluline keskkonnahäiring või huvi muutmata jätmiseks ei ole ülekaalukas. See punkt ei anna aga loa andjale kaalutusõigust, mida loa andja oma tegevuses vajab. Iga nõuetele mittevastavus ei tähenda kohe keskkonnaohtu või olulist häiringut, kuid see ei tähenda, et loa muutmist, nii nõuete leevendamist kui ka karmistamist, ei peaks kaaluma.

Punktiga 7 täiendatakse § 59 lõikega 2¹, täpsustades, et kui loa muutmise algatab loa andja, teeb ta loa omajale kirjalikult teatavaks loa tingimuste muutmise põhjuse, nõuab vajaduse korral loa muutmiseks vajalikke andmeid ning määrab andmete või taotluse esitamise viisi ja tähtaja. Muudatus on vajalik, et luua selgus olukorras, kus keskkonnaloa andja otsustab muuta või kaalub muuta keskkonnaloa tingimusi, kuid tingimuste muutmiseks tuleb loa omajal loa andja nõudmisel esitada lisaandmeid. Näiteks olukorras, kus loa andja algatab loa muutmise, kuna loa omaja keskkonnaloa alusel toimuv tegevus, kasutatav tehnoloogia või seadmed on muutunud, ei ole enam vastavuses keskkonnaloa resultatiivosas kirjeldatuga ega vasta seega enam loale. Olulisemate muudatuste puhul on vajalik, et loa omaja esitaks andmed KOTKAS-e kaudu loa muutmise taotlusena. Näiteks kui muutmist vajab välisõhu osa, siis luba ei saa muuta ilma lubatud heitkoguste projektita (edaspidi LHK). Kuna LHK andmed on KOTKAS-es loa taotluse vormil tärkandmetena ning liiguvad taotlusel loa lisaks, siis tuleb andmed esitada loa muutmise taotlusena KOTKAS-es. Lihtsamate muudatuste puhul võib piisata andmete esitamisest vaid e-kirjaga. Seetõttu on andmete esitamise viisi määramine loa andja kaalutusotsus.

Muudatus rõhutab loa omaja koostöökohustust ja vastutust, tagades, et vajalikud andmed esitatakse õigeaegselt. See aitab vältida olukordi, kus loa andja ei saa oma kohustusi täita andmete puudumise tõttu. Loa andjal puudub praegu õigus nõuda loa omajalt loa muutmiseks andmeid ning määrata andmete esitamise viisi ja tähtaega. Näiteks õhusaasteluba ja kompleksluba ei olegi loa andjal võimalik muuta, kui pole asjakohast LHK projekti, kuna see on loa kohustuslik lisa. Keskkonnaamet ei saa ise LHK projekti koostada. Seega kui loa omaja seda ei esita, siis Keskkonnaamet luba muuta ei saa. Sealjuures lasub teatud juhtudel (AÕKS § 99 lõige 1) loa muutmise kohustus loa andjal. Praegu aga ei saa Keskkonnaamet talle pandud kohustusi täita. Edaspidi koostoimes eelnõukohase KeÜS-i § 59 lõikega 3¹ on Keskkonnaametil õigus küsida loa muutmiseks vajalikke andmeid. Selliseid õhusaaste- ja komplekslube, mida Keskkonnaamet peaks ise muutma, kuid mille jaoks on vaja käitajalt taotluse vormis esitatud LHK projekti, on umbes 600. Ainult THS-i § 59 lõige 4 kohustab kompleksloa omajat ise esitama Keskkonnaametile tema nõudmisel kompleksloa muutmiseks vajalikud andmed, samas ei ole lõikes 4 sätestatud andmete esitamise viisi ega seda, et viisi määrab loa andja. KeÜS-i 5. peatüki kohaselt ei ole keskkonnaloa omajal sellist kohustust. Kui loa andjal loa tingimuste muutmiseks andmeid vaja ei ole, teeb ta loa omajale kirjalikult teatavaks loa tingimuste muutmise põhjuse ning määrab muudatuste jõustumise tähtaja.

Sätestades, et loa omajal on kohustus esitada andmed loa andja nõudmisel kindlaksmääratud viisil ja tähtajaks, tagatakse protsessi läbipaistvus ja õiguskindlus. Loa omajal on selge arusaam oma kohustustest ja sellest, milliseid andmeid peab esitama, et loa andja saaks teha teadlikke otsuseid loa muutmise vajaduse ja ulatuse kohtas. Kui loa omaja ei esita vajalikke andmeid, võib loa andjal olla raskem hinnata, kas tegevus vastab kehtivatele normidele ja kas on vaja kehtestada lisatingimusi. Muudatus aitab tagada, et loa omaja teeb koostööd ja annab teavet,

mis võimaldab loa andjal teha keskkonnakaitse seisukohast põhjendatud otsuseid. Samuti muutub tõhusamaks ja kiiremaks menetlus, sest loa andjal on võimalik tugineda täpsetele ja ajakohastele andmetele, mis kiirendab loa muutmise protsessi ja vähendab menetluskulusid.

Andmete tähtjaks esitamata jätmise korral on loa andjal õigus edaspidi loa kehtivus määratud ajaks ka peatada või luba kehtetuks tunnistada, kui loa omaja ei ole meeldetuletuste peale vajalikke andmeid esitanud. Täpsem selgitus on seletuskirjas § 1 punktides 9 ja 10.

Punktiga 8 täiendatakse § 59 lõikega 3¹, täpsustades, et kui keskkonnaloa omaja kavandab käitise toimimisviisis muudatust selliselt, et tema tegevus ei vasta enam loas kindlaksmääratud tingimustele või toob kaasa vajaduse määrata käitamise kohta lisatingimusi, tuleb loa omajal esitada enne sellise tegevuse elluviimist loa andjale KOTKAS-e kaudu andmed loa muutmise taotlusena (edaspidi *loa muutmise taotluse*).

Muudatuse eesmärk on sätestada selge kohustus, et loa omaja peab esitama loa muutmise taotluse KOTKAS-e kaudu, kui ta kavandab käitise toimimisviisi muutust, käitise laiendamist või muud tegevust selliselt, et tema tegevus ei vasta enam loas kindlaksmääratud tingimustele (nt käideldavate jäätmete kogus, heiteallika lisandumine või parameetrite muutmine, veevõtu suurendamine jms) või toob kaasa vajaduse määrata käitamise kohtas lisatingimusi. Praegu seaduses sellist sätet ei ole. See on viinud olukorrani, kus loa omajad sageli ei esita taotlust KOTKAS-e kaudu, kui nad kavandavad või on juba teinud muudatusi käitise toimimises nii, et tegevus ei vasta enam loa tingimustele.

Kehtivas õiguses on loa andja teavitamise kohustuse eesmärk võimaldada KeÜS-i § 59 lõike 2 punkti 4 ja § 62 lõike 2 punkti 1 rakendamist. Nende sätete kohaselt on loa andjal õigus muuta loa tingimusi või tunnistada luba kehtetuks, kui käitaja tegevus muutub. Luba võib kehtetuks tunnistada ainult siis, kui loa tingimuste muutmisega ei ole võimalik avalikku või kolmanda isiku huvi tõhusalt kaitsta. KeÜS-i § 20 kohaselt on käitajal kohustus teavitada loa andjat aegsasti, kui ta soovib muuta oma loaga lubatud tegevust ja see muudatus võib põhjustada olulise keskkonnanäringu. Kuid praegu ei ole seaduses sätestatud konkreetset teavitamise viisi ega tähtaega. Probleemiks on see, et loa omajad ei täida seda üldist teavitamiskohustust, mistõttu ei ole loa andjal võimalik algatada loa muutmise menetlust. Seetõttu tuleb selgemalt sätestada käitaja kohustus esitada ise loa muutmise taotlus. Kui käitaja seda ei tee ega esita nõutud andmeid tähtjaks, on loa andjal õigus luba määratud ajaks peatada või kehtetuks tunnistada, kui vajalikke andmeid ei ole esitatud ka pärast meeldetuletusi.

Loa muutmise algatamine peab olema käitaja vastutus, kuna riik on andnud keskkonnakaitseloa kaudu loa omajale õiguse kasutada piiratud ressursse või tegeleda tegevusega, mis võib põhjustada keskkonna saastamist (nt välisõhu saastamine, heitvee juhtimine pinnavette jne). Loa omaja kohustus on tagada, et tema tegevus vastab loas sätestatud tingimustele. Kui kavandatav muudatus mõjutab loas kindlaks määratud parameetreid (nt heitkoguseid, jäätmekäitluse mahtu jne), peab loa omaja, kes soovib oma tegevust jätkata, esitama loa muutmise taotluse KOTKAS-e kaudu. Seetõttu on oluline, et loa omaja vastutaks loa muutmise vajaduse tuvastamise ja taotluse esitamise eest, kuna tema teab plaanitavatest muudatustest kõige esimesena. Kui käitaja esitab taotluse kohe, kui on selgunud tema tegevuse muutumine (ja see mõjutab loas sätestatud tingimusi), säästab see aega ja ressursse, kuna Keskkonnaamet ei pea hiljem, enamasti järelevalve käigus, kirjutama ja selgitama, et luba on vaja muuta ning selleks tuleb esitada taotlus. See vähendab kirjavehetuse vaeva ja ajakulu ning tulemuseks saab loa omaja seega varem hakata tegutsema muudetud loa alusel.

Loa muutmise taotluse esitamine KOTKAS-e kaudu on põhjendatud, kuna 2017. aastast on mitme keskkonnakaitseloa taotlemine, menetlemine ja nendega seotud kohustuste täitmine

viidud järjepanu KOTKAS-e süsteemi. Loa omajad tunnevad süsteemi ning kord KOTKAS-e kaudu esitatud taotluse andmed on infosüsteemis olemas, mistõttu tuleb muuta vaid muutunud andmeid. See kiirendab loa muutmise protsessi, kuna kõik andmed saab kergesti kätte. Muudatus tagab tõhusama keskkonnakaitse, selgemad reeglid ja suurema õiguskindluse. Samuti muudab see haldusprotsessid lihtsamaks, parandab järelevalvet ja kaitseb paremini avalikku huvi.

Punktiga 9 muudetakse § 61 lõikes 1 loa kehtivuse peatamise aluseid ning jäetakse loa kehtivuse peatamise periood edaspidi loa andja otsustada. Loa kehtivuse osalise või täieliku peatamise üldine eesmärk kehtivas õiguses on peatada keskkonda ohustav tegevus, kuid jätta seejuures loa omajale võimalus tegevust jätkata, kui ta suudab loa kehtivuse peatamise kestel muuta tegevuse keskkonnale ohutumaks. Kehtiva sõnastuse järgi on loa andjal võimalus luba peatada kuni kolmeks kuuks. See ei pruugi alati olla piisavalt pikk aeg, et loa omaja jõuaks oma tegevust muuta ning haldusorgan teha loas vajalikud muudatused. Seetõttu on loa andjal edaspidi võimalik otsustada iga juhtumi puhul, kui pikaks ajaks luba peatada.

Paragrahvi 61 lõikes 1 muudetakse kehtiva paragrahvi punktis 1 sätestatud alust ning sõnastatakse see õigusselguse tagamiseks edaspidi kolme eraldi punktina (punktid 1–3).

Lõiget 1 täiendatakse punktidega 4 ja 5, mis annavad loa andjale õiguse luba peatada, kui loa omaja ei ole esitanud loa muutmiseks vajalikke andmeid või loa muutmise taotlust. Loa peatamine aitab ennetada võimalikke riske ning kaitsta avalikku huvi ja keskkonda. Enne loa peatamist saadab Keskkonnaamet meeldetuletuse andmete esitamise vajadusest ning loa omajal on põhjendatud juhul võimalik küsida ka andmete esitamiseks pikendust. Vahel on Keskkonnaamet algatanud loa muutmise menetluse, kuid loa omaja ei ole esitanud andmeid ka korduvate meeldetuletuste peale. Keskkonnaloa peatamine loa andja määratud ajaks on vähem koormav ja proportsionaalsem meede, kui on loa kehtetuks tunnistamine. Loa kehtetuks tunnistamine eeldab ettevõtjalt uue loa taotlemist ning võib eeldada ka kehtetuks tunnistamise koormavamast kohtumenetlust. Peatamine annab loa omajale võimaluse kohandada oma tegevus nõuetele vastavaks, säilitades samas võimaluse jätkata tegevust pärast muudatuste tegemist.

Punktiga 10 muudetakse § 62 lõiget 2, täiendades aluseid, mil keskkonnaloa andja võib keskkonnaloa kehtetuks tunnistada. Lõike 2 kehtiv punkt 1 kehtestatakse uuesti kolme eraldi punktina (punktid 1–3) õigusselgema sõnastuse loomiseks.

Lõike 2 punktiga 4 kehtestatakse uuesti kehtiv punkt 2 ning punktiga 5 kehtestatakse uuesti kehtiv punkt 3.

Lõike 2 punktides 6 ja 7 sätestatakse, et kui loa omaja ei ole kahe aasta jooksul esitanud loa andja nõudmisel loa muutmiseks vajalikke andmeid loa andja määratud viisil või loa omaja ei ole esitanud loa muutmise taotlust ning käitise tegevus ei vasta loas sätestatud tingimustele, siis loa omaja ei täida talle pandud kohustust. See on oluline märk, et loa omaja ei ole heatahtlik ega astu ühtegi sammu, et viia oma tegevus loa ja õigusaktidega vastavusse. Sellisel juhul tuleb Keskkonnaametil kaaluda talle antavat õigust tunnistada luba kehtetuks.

Keskkonnaamet rakendab loa kehtetuks tunnistamisel proportsionaalsuse põhimõtet. Keskkonnaamet hindab alati, kas loa kehtetuks tunnistamine on proportsionaalne meede võrreldes rikkumise ulatuse ja iseloomuga. Loa andjal peab olema piisavalt kaalutlusruumi, et hinnata iga juhtumi asjaolusid eraldi, enne kui otsustatakse luba kehtetuks tunnistada. Enne loa kehtetuks tunnistamist annab loa andja loa omajale võimaluse rikkumised parandada. Need on nii teavitused, hoiatused kui ka tähtaja pikendamine, mille jooksul ettevõtja saab teha vajalikke muudatusi või esitada puuduvaid andmeid. Selline lähenemine tagab, et loa kehtetuks

tunnistamine toimub ainult juhul, kui ettevõtja ei ole andnud piisavaid tõendeid valmisolekust ja võimekusest nõuetele vastata. Seaduses on sätestatud ka selged mehhanismid, kuidas loa omaja saab vaidlustada loa kehtetuks tunnistamise otsuse. Loa omajatel on õigus õiglasele menetlusele ja võimalus oma seisukohti kaitsta, mis tugevdab õiguskindlust ja tagab, et loa kehtetuks tunnistamine on läbipaistev ja põhjendatud.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse atmosfääriõhu kaitse seadust.

Paragrahv koosneb kolmest punktist.

Eelnõu § 2 punktiga 1 täiendatakse § 91 lõigetega 6 ja 7.

Lõikega 6 muutub kohustuslikuks esitada õhusaasteloa taotluse lisana protsessis kasutatavate kemikaalide ohutuskaardid, mis vastavad REACH määruse⁵ nõuetele. Ohutuskaartide nõuded tulenevad REACH-määruse artiklist 31 ja määruse II lisast. Kompleksloa taotluse puhul esitatakse kasutatavate kemikaalide ohutuskaardid käitises kasutatavate ja toodetavate ainete ja segude tabelis ning neid ei pea kordama LHK-s.

Lõike 7 kohaselt ei pea eraldi esitama väikese soojusvõimsusega põletusseadmete andmeid LHK-s. See tähendab, et seadmete, mille nimisoojusvõimsus on väiksem kui 1 MWth, andmed lisatakse ainult summaarses nimisoojusvõimsuses. Muudatuse kohaselt ei pea edaspidi eraldi taotlusel kajastama nende põletusseadmete heiteallika(te)st tulevaid saasteaineid, nende heitkoguseid ning nendes kasutatavate kütuste koguseid ega arvestama heiteallikate koosmõju hajumise arvutustes. Tegemist on väheolulise mõjuga heiteallikatega. Selliste põletusseadmete puhul ei ole ka kehtiva õiguse kohaselt tegemist eraldi registreeringu või loa kohustusega seadmetega. Lisaks on vabastatud eraldi registreeringu kohustusest põletusseadmed võimsusega 0,3–1 MWth vastavalt keskkonnaministri 19. detsembri 2017. a määrusele nr 60 „Tegevuse künnisvõimsused, millest alates on vajalik paikse heiteallika käitaja registreering, registreeringu taotlus ja tõendi andmekoosseis“. Muudatus võimaldab Keskkonnaametil keskenduda olulisema mõjuga heiteallikate jälgimisele ja haldamisele. Muudatus vähendab nii käitajate kui ka Keskkonnaameti ja Keskkonnaagentuuri koormust.

Punktiga 2 muudetakse § 99 lõiget 2, täpsustades, et kui õhusaasteloa või kompleksloa andja algatab loa muutmise, siis lisaks loa tingimuste muutmise põhjuse selgitamisele määrab ta loa muutmiseks vajalike andmete esitamise viisi. Väikese muudatuse puhul piisab, kui taotleja esitab andmed e-posti teel, kuid ulatuslikuma muudatuse korral on vaja andmed esitada taotlusena KOTKAS-e kaudu.

Punktiga 3 täiendatakse § 99 lõikega 2¹, sätestades konkreetsed olukorrad, mil õhusaasteloa või kompleksloa omaja peab esitama KOTKAS-e kaudu loa muutmise taotluse. Loa omajal ei ole praegu selget seadusekohast kohustust esitada loa muutmise taotlust, kui tema tegevus ei vasta enam loaga lubatud tingimustele. On kohustus anda teada, kui midagi muutub (KeÜS § 20 lõige 2), aga andmete esitamise kohustust, sh taotlusena esitamise kohustust ei ole.

Eelnõu kohaselt on edaspidi õhusaasteloa ja kompleksloa omajal kohustus esitada loa muutmise taotlus KOTKAS-e kaudu, kui ta kavatseb muuta:

---

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaalamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ), parandus.

- 1) loaga lubatud tegevust, sh tehnoloogiat, seadmeid, heiteallikaid või protsesside sisendeid viisil, mis mõjutab loas kajastatud saasteaineid, nende heitkoguseid või käitisele kohaldatavaid tööstusheite seaduse või atmosfääriõhu kaitse seaduse alusel kehtestatud heite piirväärtusi;
- 2) saasteainete heite määramise viisi, mis on olnud loa andmise aluseks;
- 3) muul viisil oluliselt loas kirjeldatud lubatud tegevust.

Täiendus annab loa omajale suurema selguse, milline tegevuse muudatus võib tähendada loa muutmise vajadust või olulist keskkonnahäiringut. Kui loa omaja tegevus on loaga lubatud tingimustega võrreldes oluliselt muutunud, on just käitaja ennetav tegevus oluline, et vältida hilisemaid probleeme. Näiteks olukorras, kus lisandub uus heiteallikas ja tegevus mõjutab keskkonda oluliselt rohkem, kui loaga on seni lubatud. Sellisel juhul suureneb ka järelevalve roll, tuleb käia tegevust kontrollimas ning kui vaja, algatada ka haldus- või väärteomenetlus.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse jäätmeseadust.

Paragrahv koosneb 16 punktist.

Punktidega 1 ja 2 tehakse tehniline täpsustus § 2¹ lõigetes 3¹ ja 3². Mõiste „keskkonnapaksluba“ viiakse lõikest 3² lõikesse 3¹, mis on seaduse tekstis enne, ning seal viidatakse, et edaspidi on seaduses kasutatud mõiste lühemat versiooni „paksluba“.

Punktiga 3 täiendatakse § 31 lõigetega 4¹–4⁴, mis täpsustavad biojäätmekogumise kohal ringlusse võtmise nõudeid. Valdavalt tähendab see kohtkompostimise nõudeid, seetõttu viitab ka seletuskiri edaspidi peamiselt kohtkompostimisele. KOV-il on olnud võimalik juba varem vabastada jäätmeseaduse § 31 lõike 4 alusel jäätmevaldajaid biojäätmekogumise kohal liigiti kogumise kohustusest. Vabastus on võimalik, kui biojäätmekogumise kohal ringlusse võtta ning kinnistul on olemas võimalused kohtkompostimiseks või muuks tekkekohal ringlusse võtmiseks. Sellisel juhul ei pea biojäätmekogumise kohal ära vedama. KOV peab aga olema veendunud, et kinnistul tõepoolest biojäätmekogumise kohal kompostitakse või võetakse muul viisil ringlusse ning saadud materjali on võimalik kasutada nõuetekohaselt, et oleks tagatud, et biojäätmekogumise kohal segaolmejäätmete või muude jäätmete hulka. Samuti on lubatud selline lähenemine, kus toimub biojäätmekogumise kohal kompostimine, aga paralleelselt ka biojäätmekogumise kohal liigiti kogumine konteineriga korraldatud jäätmeveo raames. Sel juhul on võimalik vähendada jäätmevaldajale üleantavate jäätmete kogust, kui üle antakse vaid need biojäätmekogumise kohal, mida tekkekohal kompostida ei soovita või ei ole võimalik. Seega ei ole biojäätmekogumise kohal kompostimine takistuseks korraldatud jäätmeveo raames biojäätmekogumise kohal üleandmiseks.

Lõike 4¹ kohaselt tuleb jäätmevaldajal esitada KOV-ile taotlus biojäätmekogumise kohal ringlusse võtmiseks ehk kohtkompostimiseks ja konteineriga biojäätmekogumise kohal liigiti kogumise kohal vabastuse saamiseks. Nõue on juba toimiva praktika seaduse tasandil reguleerimisega. KOV-id on valdavalt juba loonud süsteemid, kuidas taotleda vabastust biojäätmekogumise kohal kompostimise kohal korraldatud jäätmeveo raames biojäätmekogumise kohal äraveost. Taotlus võib olla esitatud e-kirja teel, jäätmevaldajate registri kaudu või muul viisil. Täpne viis on ka edaspidi KOV-i otsustada. Neil, kel süsteemi veel ei ole, tuleks leida jäätmevaldajatele mugav ja lihtne võimalus taotluse esitamiseks. Oluline on, et oleks fikseeritud jäätmevaldajate soov tegeleda biojäätmekogumise kohal kompostimisega ja saada vabastus biojäätmekogumise kohal konteinerist.

Lõige 4² kohustab KOV-i enne korraldatud jäätmeveo käigus biojäätmekogumise kohal liigiti kogumise kohal vabastamist veenduma, et biojäätmekogumise kohal on võimalik tekkekohal ringlusse võtta. KOV-id on seda ka varem teinud, näiteks palunud esitada foto kompostist või külastanud kinnistuid, kus on vabastust taotletud. Viisi, kuidas veenduda selles, et biojäätmekogumise kohal kompostimine on nõuetekohaselt võimalik, valib KOV.

Lõike 4³ kohaselt tuleb biojäätmete tekkekohal ringlusse võtmine registreerida KOV-i jäätmevaldajate registris. Juriidiliste isikute puhul tuleb jäätmevaldajate registrisse märkida ka aastane tekkekohal ringlusse võetav biojäätmete kogus. KOV-id on ka varem jäätmevaldajate registris märkinud, millised jäätmevaldajad kohtkompostivad ega vaja biojäätmete konteinerit.

See praktika jätkub ning sama tuleb teha ka nende juriidilisest isikust jäätmevaldajate puhul, kellel ei ole biojäätmete konteinerit ja kes tegelevad kohtkompostimisega. Arvestada tuleb, et ilma jäätmeloa või registreeringuta on edaspidi juriidilistel isikutel lubatud jäätmeseaduse § 98⁷ lõike 3 kohaselt (eelnoü § 3 punkt 7) tekkekohal käidelda kuni üks tonn biojätmeid. Kui kogus on suurem, peab juriidilisel isikul olema jäätmekäitleja registreering või jäätmeluba ning ka seda tuleks KOV-il kontrollida, et oleks tagatud omavalitsuste territooriumil tekkivate biojäätmete nõuetekohane käitlemine. Kuna juriidilise isiku vabastus jäätmeloa ja registreeringu kohustusest on seotud ühe tonni käideldava kogusega aastas, on KOV-il vaja ülevaadet, millises koguses biojätmeid juriidiline isik käitleb. Seega tuleb see info ka jäätmevaldajate registrisse märkida, kui antakse korraldatud jäätmeeo raames vabastus biojäätmete tekkekohalt liigiti kogumisest.

KOV-il on jätkuvalt võimalik keelduda biojäätmete tekkekohal ringlusse võtmise lubamisest ja näha ette tekkekohalt liigiti kogumine konteineriga, nagu näeb ette jäätmeseaduse § 31 lõige 4. Seda juhul, kui tekib kahtlus, et tekkekohal nõuetekohaselt ei kompostita, tekkivat komposti tekkekohal kasutada ei ole võimalik, juriidilise isiku puhul on kogused suuremad vm.

Selleks, et paremini teada kompostitavaid koguseid, on võimalik võtta eelduseks keskmine biojäätmete kaalu ja mahu suhe, mis eri jäätmeevaldajate andmeil on 0,2 t/m³. KOV ei ole kohustatud tegema iga päev ega iga kuu järelevalvet tekkekohal ringlusse võtmise üle, seda tehakse juhtumi põhjal.

Lõike 4⁴ kohaselt tuleb teavitada KOV-i, kui lõpetatakse biojäätmete tekkekohal ringlusse võtmine. See tagab, et KOV-il on võimalik korraldada biojäätmete liigiti kogumine tekkekohalt ning biojätmed ei satu segaolmejäätmete hulka.

Punktiga 4 muudetakse § 68 lõiget 2. Kehtiva sätte kohaselt on KOV-i korraldatud jäätmeeo teenust õigus osutada registreeringuga määratud nõuete kohaselt ja tähtajal. Eelnõukohase seadusega kaotatakse kohustus taotleda eraldi jäätmekäitleja registreering KOV-i korraldatud jäätmeeo teenuse osutamiseks. Korraldatud jäätmeeo riigihanke tulemusel KOV--iga hankelepingu sõlminud isikul on õigus osutada korraldatud jäätmeeo teenust JäätS-i § 66 lõikes 4 nimetatud määru ja § 67 lõikes 1 nimetatud kontsessioonilepingus määratud nõuetel ja tähtajal, kuid seda eeldusel, et korraldatud jäätmeeo teenuse osutamiseks KOV-iga hankeleping sõlminud isik omab JäätS-i § 98⁷ lõike 2 punktis 2 nimetatud üldist jäätmeeo registreeringut.

Punktiga 5 muudetakse § 69 lõiget 1. Kehtiva sätte kohaselt loetakse jäätmevaldaja korraldatud jäätmeeoga liitunuks alates KOV-i üksuse korraldatud jäätmeeo registreeringu kehtima hakkamisest või jäätmeseaduse § 66 lõikes 4 nimetatud määru jöustumisest. Liitumisajaks loetakse antud loa või määru jöustumise ajast hilisemat aega. Kuna kaotatakse kohustus taotleda eraldiseisev jäätmekäitleja registreering, jäetakse lõikest 1 välja viited KOV-i korraldatud jäätmeeo registreeringule. Edaspidi loetakse jäätmevaldaja korraldatud jäätmeeoga liitunuks jäätmeseaduse § 66 lõikes 4 nimetatud määru jöustumisest arvates.

Punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks § 98⁷ lõike 2 punkt 6. Jäätmeseaduse § 98⁷ lõike 2 punkti 2 kohaselt registreeritakse Keskkonnaametis selle isiku tegevus, kes veab jätmeid oma

majandus- või kutsetegevuses. Sama lõike punkti 6 kohaselt registreeritakse Keskkonnaametis ka sellise isiku tegevus, kes osutab KOV-i korraldatud jäätmeveo teenust. Seega peab jäätmete vedajal, kes osutab seda teenust, olema kaks jäätmekäitleja registreeringut: üks üldise jäätmeveo teenuse osutamiseks ja teine KOV-i korraldatud jäätmeveoks. Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks korraldab KOV kontsessioonilepingu sõlmimise menetluse riigihangete seaduse kohaselt. Täpsemad tingimused, nagu veopiirkond, veetavad jäätmeliigid, jäätmekäitluskoht, hankelepingu kestus jms, määratakse KOV-i ja jäätmevedaja vahel sõlmitavas hankelepingus. Jäätmekäitleja registreeringuga KOV-i korraldatud jäätmeveo teenuse osutamiseks lisatingimusi ei sätestata. Seega on tegemist dubleeriva dokumendiga, mis lisaväärtust ei anna. Ettevõtete halduskoormuse ja Keskkonnaameti ametnike töökoormuse vähendamiseks kaotatakse kohustus taotleda eraldi jäätmekäitleja registreeringut KOV-i korraldatud jäätmeveo teenuse osutamiseks. Edaspidi piisab KOV-i selle teenuse osutamiseks üksnes jäätmeseaduse § 98⁷ lõike 2 punkti 2 kohasest üldisest jäätmeveo registreeringust.

Punktiga 7 täiendatakse § 98⁷ lõiget 3 punktiga 7, mille kohaselt ei ole juriidilisel isikul enam kohustus taotleda Keskkonnaametilt registreeringut biojäätmete tekkekohal ringlusse võtmiseks (valdavalt puudutab see kohtkompostimist), kui tekkekohal käideldakse aastas kuni üks tonn oma tegevuses tekkivaid biojäätmeid. Kui biojäätmete aastane käideldav kogus on suurem kui üks tonn, tuleb tegevuse mahu järgi taotleda jäätmekäitleja registreering, jäätmeluba või kompleksluba. Erand puudutab vaid jäätmeseaduse § 5¹ kohaseid biojäätmeid ning juriidilisi isikuid. Füüsilistel isikutel tuleb lähtuda sama lõike punktist 1.

JäätS-i § 31 lõike 4 järgi võib KOV lubada võtta biojäätmeid tekkekohal ringlusse alternatiivina tekkekohalt liigiti kogumisele korraldatud jäätmeveo raames. See kehtib ka juriidiliste isikute kohta. Sellisel juhul tuleb KOV-il registreerida juriidiline isik jäätmevaldajate registris, nagu toimitakse füüsilise isiku puhul, ning registrisse märkida aastas käideldav biojäätmete kogus.

Punktiga 8 tunnistatakse kehtetuks § 98⁸ lõige 2. Lõike 2 järgi peab taotleja esitama KOV-i üksuse korraldatud jäätmeveo registreeringu taotluse menetluses jäätmeveoks sõlmitud hankelepingu koos lisadega ja KOV-i üksuse haldusakti koopia selle kohta, et taotleja on JäätS-i § 67 lõikes 1 nimetatud riigihankel tunnistatud edukaks. See kohustus ei ole enam asjakohane.

Punktiga 9 täiendatakse § 98⁸ lõikega 5, millega täpsustatakse, et JäätS-i § 98⁷ lõike 2 punktis 2 nimetatud jäätmeveo registreeringu taotlemisel ei ole vaja esitada andmeid veetavate jäätmekoguste kohta. Jäätmevedajad tegelevad sageli väga paljude jäätmeliikide veoga. Kehtiva jäätmeseaduse kohaselt tuleb jäätmete vedamiseks registreeringu taotlemisel esitada info veetavate jäätmekoguste kohta jäätmeliikide kaupa. Kuna veetavad jäätmekogused võivad aastati erineda, esitavad jäätmevedajad jäätmete veoks registreeringu taotlemisel koguste info üldjuhul varuga, et vältida olukorda, kus kogused osutuvad suuremaks registreeringus märgitud kogustest. Seega ei vasta jäätmekoguste info sageli tegelikule olukorrale. Andmed aasta jooksul realselt veetud jäätmekoguste kohta esitab jäätmevedaja jäätmearuandes. Samas ei sea Keskkonnaamet registreeringu väljastamisel veetavatele jäätmekogustele piiranguid ega kehtesta koguste põhjal jäätmeveole lisanõudeid. Seega ei ole info veetavate jäätmekoguste kohta vajalik, pealegi suurendab see üksnes ettevõtete halduskoormust.

Punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks § 98⁹ lõige 2. Lõige 2 täiendab infot, mis tuleb KOV-i üksuse korraldatud jäätmeveo registreeringule kanda. Eelnõukohase seadusega kaotatakse kohustus taotleda eraldiseisev jäätmekäitleja registreering KOV-i korraldatud jäätmeveo teenuse osutamiseks, mistõttu ei ole jäätmeseaduse lõikes 2 sätestatu enam asjakohane.

Punktiga 11 täiendatakse § 98⁹ lõikega 3, täpsustades, et JäätS-i § 98⁷ lõike 2 punktis 2 nimetatud jäätmeveo registreeringule ei kanta infot veetavate jäätmekoguste kohta. Kehtiva

seaduse kohaselt tuleb jäätmete vedamiseks registreeringu taotlemisel esitada info veetavate koguste kohta jäätmeliikide kaupa. Taotleja esitatud kogused kantakse registreeringule. Kuna jäätmete vedajad tegelevad sageli väga paljude jäätmeliikide veoga ja veetavad kogused võivad aastati erineda, esitavad jäätmevedajad jäätmete veoks registreeringu taotlemisel info veetavate koguste kohta üldjuhul varuga, et vältida olukorda, kus tegelikud kogused osutuvad suuremaks registreeringule kantud kogustest. Seega ei vasta registreeringus märgitud jäätmekoguste info sageli tegelikkusele. Andmed aasta jooksul tegelikult veetud jäätmekoguste kohta esitab jäätmevedaja jäätmearuandes. Samas ei sea Keskkonnaamet registreeringu väljastamisel veetavatele jäätmekogustele piiranguid ega kehtesta veetavate koguste põhjal jäätmeveole lisanõudeid. Seega ei ole jäätmete veoks väljastatud registreeringutele veetavate jäätmekoguste info kandmine vajalik ning tekitab Keskkonnaametile üksnes lisakoormust.

Punktiga 12 täiendatakse § 110 lõikega 3, millega täpsustatakse, et ohtlike jäätmete ja välislepinguga reguleeritavate jäätmete veo luba (edaspidi *veoluba*) taotletakse ning saatedokumendid koostatakse ja edastatakse KOTKAS-e kaudu. Tööprotsessides muudatusi ei tule, kuna seda tehakse KOTKAS-e kaudu juba 2023. aasta juulist. Kehtivas sõnastuses puudub viide keskkonnaotsuste infosüsteemile ning muudatuse eesmärk on viia seadus kooskõlla tegeliku olukorraga. Täpsustus lisatakse nüüd, kuna jäi ekslikult eelmise eelnõu tekstist välja.

Punktiga 13 muudetakse § 114¹ ning sätestatakse kolm eraldi lõiget. Muudatusega sõnastatakse eraldi riikidevahelise jäätmesaadetise saatmist korraldava isiku ja Eestis riikidevahelise jäätmesaadetise vastuvõtja kohustused.

Lõikes 1 sätestatakse, et riikidevahelise jäätmesaadetise saatmist korraldaval isikul on kohustus koostada vähemalt üks päev enne saadetise teele panekut KOTKAS-e kaudu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1013/2006 artikli 18 lõikes 1 nimetatud jäätmesaadetisega kaasneva ja määruse VII lisale vastava jäätmesaadetise kohta teavet sisaldav dokument (edaspidi *saatedokument*). Tööprotsessides muudatusi ei tule, kuna nimetatud saatedokument koostatakse KOTKAS-e kaudu juba 2023. aasta juulist, kuid seni on puudunud selge õiguslik alus.

Lõikes 2 sätestatakse eraldi juba kehtiv kohustus, et riikidevahelise jäätmesaadetise saatmist korraldaval isikul on kohustus edastada kolme päeva jooksul pärast jäätmete saabumist jäätmekäitluskohta, kus taaskasutus- või kõrvaldamistoiming tehakse, jäätmete vastuvõtja kinnitatud saatedokument. Lõikesse lisatakse täiendus, et saatedokument tuleb esitada keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu. Tööprotsessides muudatusi ei tule, kuna vastuvõtmist kinnitav saatedokument esitatakse KOTKAS-e kaudu juba 2023. aasta juulist, kuid seni on puudunud selge õiguslik alus.

Lõikes 3 sätestatakse eraldi Eestis riikidevahelise jäätmesaadetise vastuvõtja kohustus esitada saatedokumendid KOTKAS-e kaudu kolme päeva jooksul pärast jäätmete saabumist jäätmekäitluskohta, kus taaskasutus- või kõrvaldamistoiming tehakse. Seni puudus selge alus saatedokumendid KOTKAS-e kaudu esitada. Tööprotsessides muudatusi ei tule, kuna vastuvõtmist kinnitav saatedokument esitatakse KOTKAS-e kaudu juba 2023. aasta juulist.

Punktiga 14 muudetakse § 120¹. Lõiked 1 ja 2 sätestavad vastutuse jäätmete käitlemise nõuete rikkumise eest jäätmeloata või jäätmeloa nõudeid rikkudes. Muudatus on vajalik, et eristada erinevate lubadega või lubadeta toime pandud rikkumisi, kuna järelevalve erinevate nõuete rikkumise eest on erinevate kohtuväliste menetlejate pädevuses. KOV teeb järelevalvet üksnes jäätmeloa ja jäätmekäitleja registreeringu nõuete täitmise üle. Kompleksloa üle teeb järelevalvet Keskkonnaamet.

Punktiga 15 muudetakse § 127, tehes arvukalt muudatusi. Seetõttu on otstarbekas esitada § 127 tervikuna uues sõnastuses. Muudatusega täpsustatakse ning sõnastatakse selgemalt KOV-ide ning Politsei- ja Piirivalveameti väärtemenetlemise pädevus. Töö käigus on selgunud, et KOV-il ning Politsei- ja Piirivalveametil ei pea olema pädevust kõigi JäätS-is sätestatud väärtegade menetlemiseks. THS-is, MaaPS-is, AÕKS-is, VeeS-is ja kiirgusseaduses on eri asutuste pädevus selgelt reguleeritud, kuid JäätS-is mitte, seetõttu täpsustatakse ja sõnastatakse selgemalt eri asutuste pädevus.

Lõikes 1 täpsustatakse Keskkonnaameti väärtemenetluse ulatust. Keskkonnaametilt võetakse ära §-s 120⁷ nimetatud väärtete menetlemise õigus, kuna KOV-i jäätmehoolduseeskirjade kohaste jäätmekorralduse nõuete kontrollimine ja menetlemine peaks kuuluma ainult KOV-ile. Valla- või linnavalitsus on pädev menetlema oma jäätmehoolduseeskirja nõuete rikkumist. KOV teeb oma territooriumil enda kehtestatud nõuete üle järelevalvet ning seega peab tal olema nende menetlemiseks ainupädevus.

Lõikes 2 sätestatakse, et valla- või linnavalitsus on pädev asutus menetlema oma jäätmehoolduseeskirja nõuete rikkumist ning lisaks Keskkonnaametile võib KOV menetleda ka JäätS-i vastutussätetes – §-s 120, § 120¹, §-des 120², 120⁷, 126 ja 126⁴ – nimetatud juhtudel. Kuna jäätmehoolduseeskirjad on KOV-idel erinevad, tuleb KOV-ile jätta õigus menetleda jäätmeseaduse §-des 120, 120², 120⁷, 126 ja 126⁴ nimetatud juhtusid. KOV saab seda õigust kasutada, kui tegemist on kohaliku elu korraldamise küsimusega. Näiteks § 120² väärtemenetlemise vajadus võib tekkida siis, kui kodanik täidab ehitusjäätmega maad või laob vanarehvidest aeda. Vastutussäte § 126 võimaldab KOV-il läbi viia väärtemenetluse, mis on seotud segaolmejäätmete sortimise nõuete rikkumisega. Paragrahv § 126⁴ võimaldab KOV-il menetleda prügistamise, jäätmete põletamise jms nõuete rikkumisi.

Lisaks jäetakse KOV-ile õigus menetleda (§ 120¹) vajaduse korral keskkonnanõuete ehk jäätmeoalade puudumist või keskkonnanõuetes sätestatud nõuete rikkumist. Näiteks seisma jäänud jäätme staatuses oleva pinnase sõelumine, mis tekitab müra ja tolmu ning võib häirida kodanikke.

Lõike 3 kohaselt võib §-s 126⁵ nimetatud väärtegade kohtuväline menetleja olla lisaks Keskkonnaametile ka Politsei- ja Piirivalveamet, mis võib olla küll vähetõenäoline, kuid selline võimalus peaks siiski alles jääma.

Lõikega 4 esitatakse uuesti kehtiv lõige 2.

Lõikega 5 esitatakse uuesti kehtiv lõige 3.

Lõikega 6 esitatakse uuesti kehtiv lõige 5

Lõikega 7 esitatakse uuesti kehtiv lõige 6.

Punktiga 16 lisatakse rakendussätted. Neist esimene ehk § 136²³ selgitab, kuidas rakenduvad § 31 lõiked 4¹–4³. KOV-id kes on juba enne seaduse muudatuste jõustumist vabastanud jäätmevaldajaid biojäätmete tekkekohalt liigiti kogumisest nende taotluse alusel ning kandnud vabastuse ja kohtkompostimise info jäätmevaldajate registrisse, ei pea oma praktikad muutma ja vabastused kehtivad KOV-i määratud viisil edasi. Kui KOV on jätnud biojäätmete liigiti kogumise korraldamata ehk jäätmevaldajaid vabastanud biojäätmete liigiti kogumisest ilma jäätmevaldaja taotluseta või vabastatud jäätmevaldaja kohtkompostimise info jäätmevaldajate registrisse kandmata, tuleb korraldada vabastuse andmine biojäätmete liigiti kogumisest tekkekohalt vastavalt JäätS-i § 31 lõigetele 4¹–4³ hiljemalt 2026. aasta 1. septembriks ehk aasta pärast seaduse jõustumist.

Rakendussäte § 136²⁴ selgitab, et enne 2025. aasta 1. septembrit antud tähtajaline jäätmekäitleja registreering kehtib selle muutmise, kehtetuks tunnistamise või selles märgitud kehtivusaja

lõpuni. Enne 2025. aasta 1. septembrit esitatud jäätmekäitleja registreeringu taotlust menetletakse selle seaduse järgi ehk arvestatakse muutunud jäätmevedude registreeringu nõudeid ning leevendusi juriidilisele isikule, kes käitleb ise oma tegevuses tekkivaid biojäätmekäitlejate tekkekohal kuni üks tonn aastas jäätmeseaduse nõuete kohaselt.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadust.

Muudatusega ühtlustatakse KeHJS-is veevaldkonnaga seotud tegevuste mõisted VeeS-is kasutatavate mõistetega. VeeS-i § 177 lõike 2 kohane kaadamine sisaldab erinevaid tegevusi, sh merre uputamine. VeeS-i järgi on keskkonnaluba vaja nii kaadamiseks (§ 187 punkt 11) kui ka tahkete ainete paigutamiseks veekogusse (§ 187 punkt 10). Merel kaadatakse, samuti paigutatakse merre tahkeid aineid näiteks uute rajatiste ehitusel. Siseveekogudel kaadamist ei toimu.

Eelnõu §-ga 5 muudetakse maapõuseadust.

Paragrahv koosneb viiest punktist.

Punktidega 1 ja 2 tunnistatakse § 27 lõige 9 ning § 49 lõige 8 kehtetuks. Edaspidi ei saadeta muu maavara kui järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba uuringu loa ja kaevandamise loa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu valdkonna eest vastutavale ministriale kooskõlastamiseks. Kehtima jääb kohustus saata uuringu loa ja kaevandamise loa taotlus viivitamata valdkonna eest vastutavale ministril arvamuse saamiseks.

Negatiivseid seisukohti loa taotluse kooskõlastamise ja loa andmise kohta on seni vähe antud. Loa andmisest keeldumise alused on sätestatud kehtivas seaduses ning neist tuleb alati lähtuda. Muudatus on vajalik loamenetluse tõhustamiseks – see lühendab 30 päeva võrra loa andmise aluseks oleva otsuse eelnõu kooskõlastamist. MaaPS-i § 49 lõike 7 alusel jääb endiselt kehtima kohustus küsida kaevandamise loa taotluse kohta arvamust maavarade komisjonilt.

Punktiga 3 muudetakse § 55 lõiget 5. Muudatuse eesmärk on ühtlustada Kliimaministeeriumi roll ja vastutus maapõue kasutamist puudutavate otsuste tegemisel. Kehtiva seaduse järgi on otsustamisõigus seotud ministri hinnanguga, kuid muudatusega soovitakse seda laiendada ministeeriumi kui tervikliku asutuse vastutusele. MaaPS-i § 14 lõike 2 järgi võib Kliimaministeerium või Vabariigi Valitsuse volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust kindlatel juhtudel. Sättes on juba määratud, et Kliimaministeeriumil on keskne roll selliste otsuste tegemisel, mis puudutavad maapõue seisundit ja selle kasutamist. Pole otstarbekas ega põhjendatud anda selle otsuse tegemise õigus ainult ministriale,

Punktiga 4 täiendatakse § 97 lõiget 2 pärast sõna „Keskkonnaametile“ tekstiosaga „keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu“. Tegemist on täpsustusega, et loa taotlus esitatakse Keskkonnaametile just KOTKAS-e kaudu (see toimub juba 2022. aastast saadik).

Punktiga 5 täiendatakse § 97 lõikega 6¹. Sätte lisamisega muudetakse kaevisse võõrandamise loa kehtivusaega. Täiendusega kehtib maapõue aluskorda ehitise või rajatise ehitamise korral sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud luba viis aastat. Põhjendatud juhul võib Keskkonnaamet loa kehtivust pikendada kuni ehitise või rajatise valmimiseni. MaaPS-i § 97 lõige 6 sätestab, et kaevisse võõrandamise luba kehtib üks aasta. Suuremahuliste ehitiste ehitusprotsess kestab aga oluliselt kauem (Energiasalv OÜ PHAJ näitel vähemalt 6–7 aastat). Ehitustegevuse käigus tekib palju kaevisi, mille ladustamise võimalused on piiratud, mistõttu tuleb see mingi aja möödudes

võõrandada. Igal aastal kaevise võõrandamise loa menetlus koormab nii loa andjat kui ka loa taotlejat ega ei anna kindlust suuremahuliste projektide korral, et mõnel aastal keeldutakse loa andmisest. Seetõttu on vaja muuta kaevise võõrandamise luba pikemaks ajaks ning lubada kaevise võõrandamist ehitusloa kehtivuse lõpptähtajani.

Eelnõu §-ga 6 muudetakse riigilõivuseadust.

Riigilõivuseaduses parandatakse kasutatav mõiste, viies selle kooskõlla atmosfääriõhu kaitse seaduses kasutatava mõistega, kus kasutatakse mõistet „heiteallikas“, mitte „saasteallikas“.

Eelnõu §-ga 7 muudetakse tööstusheite seadust.

Paragrahv koosneb 12 punktist.

Punktiga 1 jäetakse § 19 lõike 2 punktist 10 välja tekstiosa „vineeri ja“. Muudatusega võetakse seadusekohase kompleksloa kohustusega tegevuste hulgast välja vineeri tootmine. Vineeri tootmine ei ole ka tööstusheite direktiivi I lisa kohaselt tegevusvaldkonna liik, milles peab järgima rangemaid meetmeid ja omama kompleksluba ning seepärast ei ole põhjendatud rangem regulatsioon.

Punktiga 2 tunnistatakse § 25 lõige 4 kehtetuks. Tööstusheite direktiiv⁶ ei käsitle võimalust omada kompleksluba vabatahtlikult. Kui käitise tegevus ei ületa enam Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ toodud kompleksloa künnisvõimsust, tuleb kompleksloalt üle minna keskkonnaloale nendes valdkondades, kus ületatakse keskkonnaloa künniseid. Kompleksloa künnisvõimsuse leidmisel võetakse arvesse tegevuse ülesseatud tootmisvõimsusega ehk maksimaalse võimekusega, millega käitis on tehniliselt või õiguslikult piiratud. Keskkonnaluba, andes õiguse teha ühte või üheaegselt mitut tegevust, saab taotleda vee erikasutuseks⁷, saasteainete viimiseks paiksest heiteallikast välisõhku⁸, jäätmete käitlemiseks⁹ ning maavara kaevandamiseks.

Praeguseks on tekkinud olukord, kus ligi kümme loa omajat, kes enam kompleksloa künnist ei ületa, ei ole alati loobuma kompleksloast ja minema üle keskkonnaloale. Kompleksloaga kaasneb ettevõttele oluliselt rohkem kohustusi kui keskkonnaloaga, mistõttu keskkonnaloale üleminek vähendab ka ettevõtte halduskoormust. Kompleksloa vabatahtlikust omamisest loobumine vähendab ka Keskkonnaameti töökoormust, kuna vähem tuleb kontrollida loaga lubatud tegevust ja sellega seotud kohustuste täitmist.

Punktiga 3 muudetakse § 28 lõiget 3, täpsustades, et THS-i § 41 lõike 2 punktides 1–16 nimetatud andmed on taotluse põhiantmed ning neid ei esitata taotluse lisadena. Taotluse andmed ei muutu võrreldes varem THS-is sätestatuga. Muudatus on tingitud sellest, et kompleksloa taotlus esitatakse KOTKAS-es, mitte enam paberil ega e-postiga.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL, 24. november 2010, tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (uuesti sõnastatud) (EMP-s kohaldatav tekst).

⁷ Veeseaduse § 187 sätestab tegevused, mille korral on käitise tegevuseks vaja taotleda vee erikasutuse keskkonnaluba.

⁸ Keskkonnaministri 14. detsembri 2016. a määrus nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba sätestab saasteainete heidete künniskogused ja käitise tegevuse künnisvõimsused, millest alates on nõutav keskkonnaluba saasteainete viimiseks paiksest heiteallikast välisõhku.

⁹ Jäätmeseaduse § 73 sätestab tegevused, mille korral on käitise tegevuseks vaja taotleda keskkonnaluba jäätmekäitluseks.

Punktiga 4 muudetakse § 37 lõigete 1 ja 2 sõnastust. Muudatuse eesmärk on ühtlustada loa taotluse menetlemise perioodi algus KeÜS-i § 49 lõikes 1 sätestatuga. Loa andmine otsustatakse 180 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates.

Punktiga 5 muudetakse § 41 lõike 2 punkti 5 sõnastust, et ühtlustada see kehtiva korraga ning tagada parem arusaam loa kohustuslikest osadest. Muudatus sõnastab selgemalt selle punkti eesmärgi, mis ütleb, et loale kantakse andmed kõigi käitises kasutatavate seadmete ja tehnoloogiate vastavuse kohta parimale võimalikule tehnikale ning viide parimale võimalikule tehnikale PVT-järeldustest või nende puudumisel PVT-viitedokumendist. Heite vältimise või vähendamise meetmed ja tehnika kustutatakse punktist 5, kuna need esitatakse loa taotlusega ning kantakse loale vastavalt THS-i § 41 lõike 2 punktile 7.

Punktiga 6 täiendatakse § 50 lõikega 2, lugedes olemasolev tekst lõikeks 1, eesmärgiga lisada THS-i säte, mis annab Keskkonnaametile õiguse otsustada kompleksloa ümber vormistamine keskkonnaloaks ning samas protsessis algatada keskkonnaloa muutmine, et viia luba ja tegevuse maht kooskõlla. Selleks, et kompleksloa ümber vormistada keskkonnaloaks tuleb Keskkonnaametil eelnevalt tuvastada (näiteks kontrolli käigus), et käitise tegevus on nii palju muutunud, et selle tegevus ei ületa enam kompleksloa künnisvõimsust. Ümber vormistamise järgselt on keskkonnaloal aga kompleksloa künnisvõimsus, mida tuleb muuta ja viia vastavusse tegelikkusega. Selleks algatab Keskkonnaamet keskkonnaloa muutmise ning loa omajal tuleb esitada keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu loa muutmise taotlus tegevuse tegelike andmetega. Sätte lisamise vajadus on seotud § 7 punktiga 2.

Punktiga 7 muudetakse § 59 lõike 1 sõnastust. Muudatuse eesmärk on käitaja andmete säilitamise kohustuse lühendamise vähemalt viiele aastale. Praegu edastab käitaja kõik kompleksloa ning selle nõuete täitmisega seotud andmed loa andjale KOTKAS-es, kus ka neid andmeid säilitatakse. Enam ei ole asjakohane nõuda käitajalt kõikide kompleksloaga seotud andmete (ka seireandmete) säilitamist kogu loa kehtivuse ajal. Vähemalt viieaastane andmete säilitamise tähtaeg on kooskõlas ka eelnõu § 7 punktiga 11, millega pikendatakse väärteto aegumistähtaega viiele aastale, mistõttu ei ole pikem kui viieaastane tähtaeg asjakohane. Muudatus vähendab ettevõtjate halduskoormust ning tagab järelevalveasutustele piisavad võimalused ülesannete täitmiseks, vältides ka tarbetut andmete säilitamist pikka aega.

Punktiga 8 asendatakse § 158 lõikes 3 sõna „ettekirjutuse“ tekstiosaga „korrapärase kontrolli“. Varasema sõnastuse puhul seoti ettekirjutuse aeg järelkontrolli ajaga, mis ei ole kooskõlas tööstusheite direktiivis sätestatud keskkonnajärelevalve eesmärkidega. Kuna Keskkonnaamet saab rikkumise tuvastamisel alustada väärteto menetluse või haldusmenetluse või mõlemad menetlused ning mõlemat menetlusliiki reguleerib oma õigusakt, ei ole vaja THS-is reguleerida, kui ruttu ettekirjutus koostatakse või ettekirjutuse täitmist järelkontrollitakse. Olenevalt juhtumist võib ettekirjutuse koostamiseks kuluda oluliselt rohkem kui kuus kuud ning ka ettekirjutuse täitmise tähtaeg määratakse juhtumi põhjal. Uue sõnastusega viiakse paragrahv tööstusheite direktiiviga paremini vastavusse, öeldes, et kui korrapärase kontrolli käigus on tuvastatud loa tingimuste oluline täitmata jätmise, külastatakse käitist kuue kuu jooksul kõnealuse kontrolli tegemisest arvates uuesti. Loa tingimuste oluline mittetäitmine ei ole seaduses defineeritud, sest see tuleb määrata juhtumi põhjal, võttes arvesse rikkumisest põhjustatud negatiivset mõju keskkonnale ja inimese tervisele, mis põhineb järelevalve üldisel riskihindamise meetodikal. Ei ole võimalik luua ühte selget viidet, mis kvalifitseerub olulise mõjuna, sest THS on väga laiaulatuslik, reguleerides väga erinevaid tegevusvaldkondi.

Punktiga 9 muudetakse § 159, et luua parem selgus erakorralistest keskkonnakontrollidest. Muudatus ei muuda senist tegevust. Erakorralised keskkonnakontrollid on tööstusheite

direktiivi² kohaselt vajalikud nii kaebuste, avariide, vahejuhtumite kui ka loa nõuete täitmise kontrollimiseks. Lisaks võib tulla ette juhtumeid, kus erakorralisi keskkonnakontrolle on vaja enne loa väljaandmist, läbivaatamist või ajakohastamist.

Punktiga 10 muudetakse § 163 pealkirja ja lõiget 1, et täiendada vastutussätteid. THS-i § 56 kohaselt on kompleksloa kohustusega käitised, millel on suur keskkonnamõju, kohustatud teavitama Keskkonnaametit kõikidest tegevuse muudatustest, mis võivad avaldada mõju keskkonnale või inimese tervisele, näiteks lisatavatest heiteallikatest. Kui käitaja seda nõuet ei täida, loob see olukorra, kus Keskkonnaamet ei saa enne muudatuse elluviimist teavet, et hinnata, kas on vaja muuta ka loa tingimusi, mis on väga tähtis, kuna muudatused võivad kaasa tuua rohkem heiteid ja keskkonnariske. Kompleksloa kohustusega käitised on suure keskkonnamõjuga käitised ning tegevuses muudatuse kavandamisest on oluline Keskkonnaametit varakult teavitada.

Kehtivas THS-is on säte, mis võimaldab alгатada vääртеomenetluse kompleksloata tegevuse või kompleksloa nõuete rikkumise eest (§ 162), kuid teatamiskohustuse täitmata jätmine on üldine seadusest tulenev kohustus ega ole loa nõuete rikkumine. Praegu puudub vastutussäte, mis võimaldaks alгатada vääртеomenetlust ja määrata trahvi selle kohustuse täitmata jätmise eest. Seega tuleb seadusesse lisada asjakohane vastutussäte, mis tagab Keskkonnaameti piisava informeerituse. See aitab vältida keskkonnariske ning tagada nõuete järgimist.

Punktiga 11 lisatakse § 164 lõige 3, pikendades vääртеo aegumistähtaega kahelt aastalt viiele aastale. Arvestades komplekslubade kontrollide vahemikke, mis on tavapäraselt üks kuni kolm aastat ning veisekasvatuste korral kuni viis aastat, jõuavad kaheaastase aegumistähtaja puhul paljud rikkumised juba enne tuvastamist aeguda või jääb menetlisperiood vajalikeks toiminguteks, eriti kohtusse jõudmise korral, liiga lühikeseks. Alates 01.11.2023 kehtivad karistusseadustiku muudatused, mis näevad vääртеo aegumistähtajaks ette kuni viis aastat. Seetõttu nähakse THS-is ette viieaastane aegumistähtaeg. Pikem aegumistähtaeg on komplekslubade rikkumiste korral oluline, et hoida ära olukorda, kus rikkumise toimepanijal on võimalus vääртеo aegumisel vältida vastutust keskkonnale ning inimese tervisele tekitatud kahju korral.

Punktiga 12 täiendatakse seadust §-iga 169² õigusselguse eesmärgiga, et oleks üheselt selge, kuidas rakenduvad § 25 lõike 4 kehtetuks tunnistamine ning § 50 täiendamine lõikega 2. Rakendussätte § 169² kohaselt loa andja vormistab sellise kompleksloa ümber keskkonnaloaks, milles käitajale on tegutsemiseks kompleksluba antud, kuid mille tegevus ületa THS § 19 lõike 3 alusel kehtestatud alltegevusvaldkonna künnisvõimsust. Sellisel juhul vormistab loa andja kompleksloa ühe aasta jooksul alates muudatuse jõustumisest keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 53 lõike 3 alusel kehtestatud andmekoosseisuga keskkonnaloaks. Sätte lisamise vajadus on seotud § 7 punktidega 2 ja 6.

Eelnõu §-ga 8 muudetakse veeseadust.

Paragrahv koosneb 17 punktist.

Punktiga 1 muudetakse § 165 lõiget 3 ja § 166 lõiget 4. Muudatusega täpsustatakse, et sügavallapanusõnniku aunas hoidmise teatised tuleb esitada keskkonnaotsute infosüsteemi KOTKAS kaudu. Kehtivas sõnastuses puudub viide keskkonnaotsuste infosüsteemile. Teise muudatusena jäetakse ära tähtaeg esitada teatis 14 päeva enne aunastamise alustamist. Kuna KOTKASe rakendus teeb nn automaatotsuse sügavallapanusõnniku auna rajamise teatise esitamise kohta, siis ei ole vajalik enam 14 päevase etteteatamise ajaga sõnniku aunastamise

kavatsusest Keskkonnaametit teavitada. Kui teatise esitamise nõue kehtestati, ei olnud infosüsteem sellisel kujul valmis ja seetõttu oli vajalik ka 14 päevane etteteatamise tähtaeg.

Punktiga 2 muudetakse § 187 punkte 8 ja 10. Kehtiva sõnastuse järgi tuleb veeluba taotleda, kui süvendatakse veekogu või paigutatakse veekogu põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist või paigutatakse veekogusse tahkeid aineid mahuga alates 100 kuupmeetrist. Muudatusega loobutakse nimetatud tegevuste puhul veeloa kohustusest maismaa veekogudes. Eelnõukohase seaduse järgi tuleb maismaaveekogudes taotleda veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringut nimetatud tegevusteks. Vajab KOTKAS-e arendust, et süsteemis piirata võimalust maismaaveekogudele keskkonnaloa taotlust esitada.

Veekogu süvendamise või veekogu põhja süvenduspinnase paigutamise või veekogusse tahkete ainete paigutamise korral on tavaliselt tegemist ühekordsete lühiajalise tegevusega, mis mõjutab keskkonda sageli vaid tegevuse ajal. Seetõttu on mõistlik, et edaspidi annab Keskkonnaamet nõusoleku nendeks tegevusteks veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringuga. Samuti ei ole selliseks lühiajaliseks tegevuseks (nt seitse kuni kümme päeva) keskkonnaloa andmine optimaalne Keskkonnaameti menetlusressursi kasutus. Nimetatud tegevusteks vajalikud keskkonnatingimused saab määrata ka registreeringuga, sh teha keskkonnamõju eelhindamine.

Punktiga 3 muudetakse § 187 punkti 15. Kehtiva sõnastuse järgi on veeluba kohustuslik, kui arendatakse vesiviljelust toodangu juurdekasvuga rohkem kui 1 tonn aastas. See kehtib selliste organismitüüpide nagu kala, karpide, vähkide, vetikate ja muu vee-elusressursi kasvatusel. Seega pole vahet, mida soovitakse kasvatada, luba tuleb taotleda, kui selle organismi toodangu juurdekasv on rohkem kui 1 tonn aastas. Eesti õiguses on loa nõude alus tuletatud HELCOM-i soovitusel 25/4 (*measures aimed at the reduction of discharges from fresh water and marine fish farming* ehk mage- ja mereveekasvandustele sihitud heitme vähendamise meetmed). Konventsiooniosalistel soovitatakse mere- ja mageveekasvandustes rakendada soovitusel esitatud parimat võimalikku tehnikat ja parima keskkonnatava meetmeid, välja arvatud väikesed maismaa paiknevad kasvandused, mille toodang ei ületa 1 tonni kala aastas, ja tiigid, mille puhul kasutatakse tiigi looduslikku produktsiooni toodangu saamiseks. Seega peaks rohkem kui 1 tonni juurdekasvuga vesiviljelustegevus olema loakohustuse ja nõuetega kaetud. VeeS-i säte on aga laiendatud igasuguse vesiviljelustegevuse kohta (sh ka karbi-, vähi-, vetika- ja muu vee-elusressursi kasvatus), kuid HELCOM-i soovitusel on räägitud ainult kalade kasvatamisest.

Tuues võrdluse naaberriikidega, siis Soomes on kalakasvatuseks vaja taotleda keskkonnaluba, kui kalade kasvatamisel kasutatakse vähemalt 2 tonni sööta aastas või kui kalade juurdekasv on vähemalt 2 tonni. Karpide ja vetikate kasvatamiseks pole keskkonnaluba vaja, sest seniste teadmiste kohaselt võtavad nad keskkonnast toitained välja. Küll aga võib vajalikuks osutuda veeluba (analoogne hoonestusloaga), kui kasvatusrajatiste suurus ületab teatud mõõtmeid. Vetikaid ja karpe Soomes ei kasvatata, kuid tehakse katseid. Rootsis on vesiviljeluseks vaja teha teavitus, kui sööta kasutatakse 1,540 tonni, rohkem kui 40 tonni sööda kasutamisel aastas tuleb taotleda keskkonnaluba. Vetika- ja karbikasvatuse puhul on vaja taotleda rannakaitseluba, kui kasvandus on rannast rohkem kui 100 meetri kaugusel. Vetikakasvanduse puhul võib lisanduda ka veetegevuse luba, kui kasvanduse mõõtmed ületavaid teatud piire. Karpe kasvatatakse Rootsis 33 kasvanduses, vetikaid töenduslikult ei kasvatata. Seega on Eestis mis tahes liigi kasvatamiseks vaja luba taotleda väiksemate kasvatatavate koguste juures, kui nõutakse Soomes ja Rootsis. Samuti nõutakse Eestis vetika- ja karbikasvatuseks nii hoonestus- kui ka veeluba, nimetatud naaberriikides piirduakse hoonestusloa taolise loaga.

Eelnõukohaste muudatustega diferentseeritakse eri organismitüüpide kasvatust toodangu juurdekasvu ja asukoha järgi ning punkti 15 jääb kala- ja muu vee-elusressursi kasvatuseks. Statistikaameti andmetel müüdi 2023. aastal Eestis 918 tonni kalakasvatustoodangut, sellest 85% moodustab vikerforell. Muu vee-elusressursi kasvatuse all peetakse silmas näiteks vee roomajate, kahepaiksete ja eri selgrootute kasvatamist. Praegu selliseid muu vee-elusressursi gruppide kuuluvaid organisme Eestis ei kasvatata, kuid selle vastu võib tulevikus huvi tekkida, mistõttu on see punktis 15 reguleeritud. Lisaks on keskkonnaministri 06.04.2020 määruse nr 17 „Vesiviljeluse veekaitsemeetmed, sealhulgas vesiviljelusest lähtuva vee saasteainesisalduse piirväärtused ja suublasse juhtimise ning seire nõuded“ § 2 lõike 2 punktis 5 nimetatud muu vee-elusressursi kasvatamine, seega on kohane see tüüp ka VeeS-is välja tuua.

Punktiga 4 täiendatakse § 187 punktidega 15¹ ja 15². Kehtiva § 187 punkti 15 järgi kuulub igasugune vesiviljelus, sealhulgas vetika- ja karbikasvatuseks, mille toodangu juurdekasv on üle 1 tonni, loakohustusega tegevuste alla. Eesti mereala planeeringus nenditakse, et Eesti merealal on suur potentsiaal söödava rannakarbi kasvatamiseks ja parimate piirkondlike tehnoloogiate kasutamise korral võib rannakarpide saagikus olla samas suurusjärgus Taani väinadega. Praegu kasvatatakse Eestis söödavat rannakarpi ühes merekasvanduses, katsetatakse ka vetikakasvatusega. Eelnõukohaste muudatustega organismitüübid diferentseeritakse ja endiseks jääb see, et vetika- ja karbikasvatuse puhul, mis ei toimu meres ning mille toodangu juurdekasv on rohkem kui üks tonn aastas, tuleb taotleja luba (punkt 15¹). Loa künnist tõstetakse vetika- ja karbikasvatuse puhul, mis toimub meres ning mille toodangu juurdekasv on rohkem kui 100 tonni aastas (punkt 15²). Künnist tõstetakse, sest vetika- ja karbikasvatuse puhul on tegemist tegevustega, mille puhul on erinevate¹⁰ uuringutega leitud, et kui neid optimaalsetes mahtudes kasvatada, on neil merekeskkonnale positiivne mõju. Näiteks on leitud, et söödava rannakarbi kasvatamisega on võimalik merekeskkonnast eemaldada lämmastikku ja fosforit, suurendada vee läbipaistvust, maandada kalakasvatusest tingitud lokaalseid vetikaõitsengu riske. Ettepanek künnist suurendada on tulnud ka Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudilt, kus teadlased tegelevad aktiivselt vetika- ja karbikasvatuse projektidega ning nende sõnul on uuritud farme tootlikkusega kuni 100 tonni ning nende puhul leiti vaid positiivseid mõjusid, negatiivseid ei esinenud. Samasuguse ettepaneku on teinud ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakond. Künnist ei muudeta siseveekogude korral, sest nende puhul ei ole selliseid mõju-uuringuid tehtud, samuti on tegemist väiksemate veekogudega, kus võrreldes merega võivad negatiivsed mõjud avalduda juba väiksemate kasvatatavate koguste juures.

Punktiga 5 täiendatakse § 188 lõiget 1 punktiga, mis sätestab, et veeluba ei ole vaja taotleja silla või truubi ehitamiseks. Täiendus on vajalik õigusselguse huvides, et oleks üheselt aru saada, et silla või truubi ehitamisel (ehitamine on ka rekonstrueerimine ja lammutamine) ei ole vaja veeluba. Eelnõukohaste seadusega loobutakse ka registreeringu nõudest truubi ja silla ehitamisel. Registreeringust loobumist on sisuliselt põhjendatud eelnõukohaste seaduse punkti 8 selgituse juures. Kuna silla ja truubi ehitamisel võidakse paigutada tahkeid aineid vette, süvendada, mis on ka veeluba nõudvad tegevused, siis on selguse huvides vaja sätestada, et silla või truubi ehitamiseks pole veeluba vaja.

Punktiga 6 muudetakse § 193 lõike 1 punkti 12 sõnastust, ühtlustades tegevustega seotud mõisted. VeeS-i § 177 lõike 2 kohane kaadamine hõlmab erinevaid tegevusi, sh merre uputamine. Näiteks kui sadama ehitamisel paigutatakse mere põhja kaevandusest või mujalt

---

¹⁰ J. Kotta, R. Eschbaum, G. Martin. Kalakasvatuste kaudu merre suunatud lämmastiku- ja fosforikoormust kompenseerivate meetmete väljatöötamine. Tartu Ülikool 2019; J. Kotta, G. Martin, H. Orav-Kotta. Söödava rohevetika *Ulva intestinalis* kasvatamistehnoloogia väljatöötamine Läänemere keskkonna tingimuste jaoks. Tartu Ülikool: 2021; J. Kotta *et al.* Tööndusliku kalapüügi ja kalakasvatusega seotud toitainete voogude modelleerimine Läänemeres ning saadud mudeli valideerimine Tagalahe kalakasvatuse näitel. Tartu Ülikool: 2022.

toodud kruusa ja kivirahne, paigutatakse merre betoon või teraselemente jne. Seetõttu ei ole vaja eraldi vee erikasutuse liigina välja tuua merre uputamist. Kui veekogusse paigutatakse kaugemalt toodud pinnast/materjali, on tegemist tahkete ainetega. Seega lisatakse selguse mõttes tegevused, mis on nimetatud §-s 187 – süvendamine, tahkete ainete paigutamine ja kaadamine.

Punktiga 7 muudetakse § 196 lõike 2 punkti 2 sõnastust. Edaspidi tuleb taotleda veekeskkonnariskiga tegevuse registreering maismaa veekogu süvendamiseks või sellise veekogu põhja samas mahus süvenduspinnase paigutamiseks alates mahust 5 kuupmeetrit. Selgitus on eelnõukohase seaduse § 8 punkti 2 selgituse juures.

Punktiga 8 tunnistatakse kehtetuks § 196 lõike 2 punkt 4. Muudatuse jõustumisel ei ole edaspidi kohustust taotleda veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringut silla või truubi ehitamiseks.

Ühe ja sama objekti (truup või sild) ehitusloa kooskõlastamine või nõusoleku andmine jõuab mitu korda Keskkonnaametisse. Näiteks looduskaitseseaduse järgi ei või kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta lubada ehitada ehitusteatis või ehitusloa kohustusega ehitist. KOV võib ehitusseadustiku järgi esitada ka ehitusloa eelnõu vajaduse korral kooskõlastamiseks Keskkonnaametile. Kolmandal korral peab ehitaja võtma lisaks Keskkonnaametist veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu. Aastas menetleb Keskkonnaamet umbes 30 truupide ja sildade registreeringut.

Keskkonnaametisse saadetakse sama objekti puhul dokumendid kooskõlastamiseks ja arvamuse andmiseks menetluse erinevates etappides mitu korda – projekteerimistingimuste väljatöötamine, nende kooskõlastamine, ehitusprojekti kooskõlastamine, ehitusloa kooskõlastamine, veekeskkonnariskiga tegevuse registreering. Samuti on Keskkonnaametil kohustus kooskõlastada kaitstavatel aladel olevate sildade/truupide projekteerimistingimused ja ehitusluba. Väga keeruliste objektide/asukohtade puhul võib see vajalik olla, kuid enamasti on seda kooskõlastamist liiga palju. Kui viimastel aastatel on väljastatud ligikaudu 35 silla/truubi registreeringut aastas, samas on iga objekti menetluses Keskkonnaametisse dokumente esitatud kordi rohkem. Truubi või silla ehitusloa menetluses selgitatakse välja võimalikud keskkonnariskid ja Keskkonnaamet saab vajadusel seada ehitamiseks lisatingimusi. Seega on ehitusloa menetluses keskkonnariskid piisavalt maandatud.

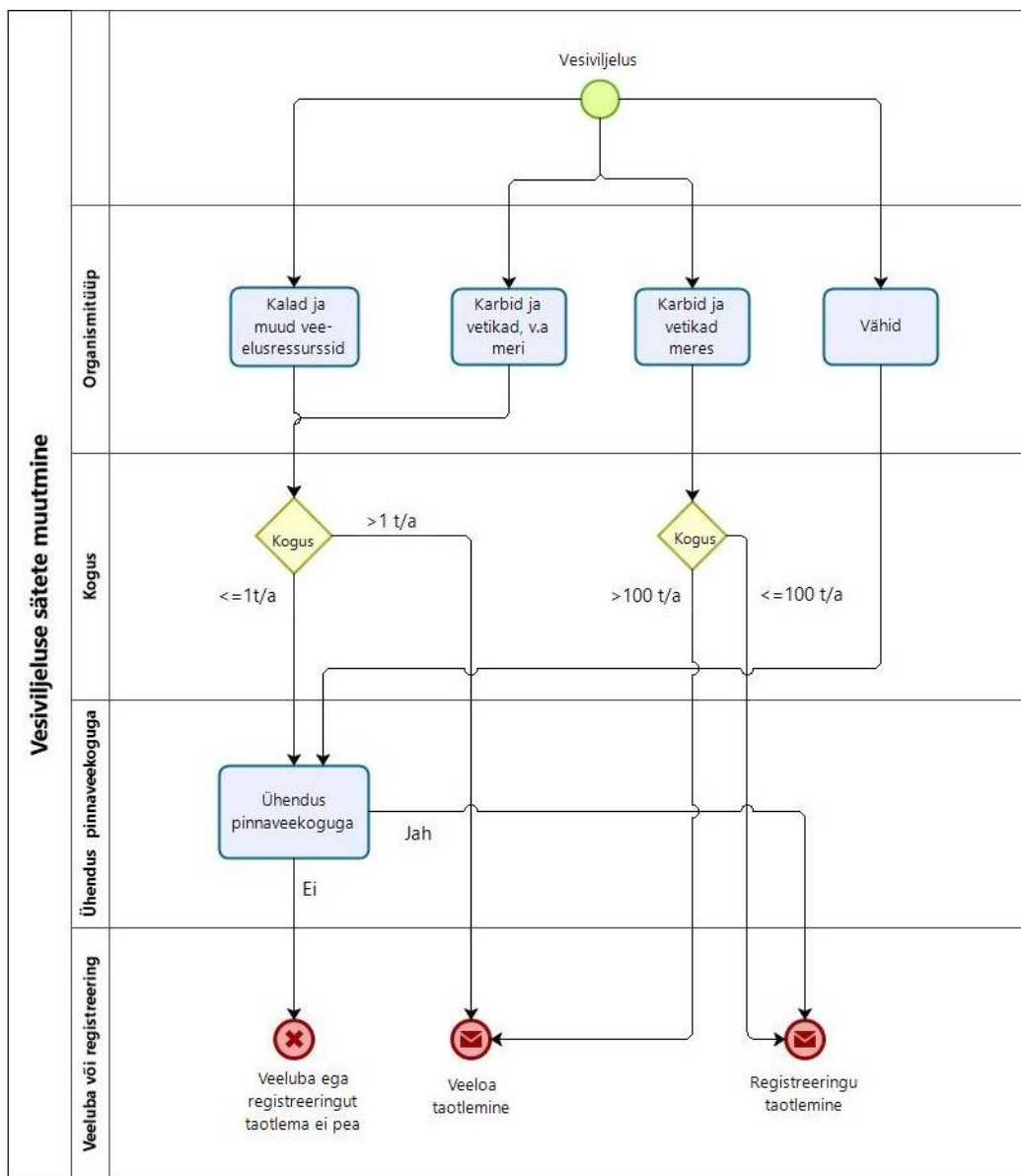
Punktiga 9 muudetakse § 196 lõike 2 punkti 5 ja **punktiga 10** täiendatakse sama sätet punktiga 5¹. Muudatused on seotud eespool selgitatud VeeS-i § 187 punktides 8 ja 10 tehtavate muudatustega. Edaspidi antakse veeluba, kui süvendatakse merd või paigutatakse merepõhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist ning paigutatakse merre tahkeid aineid mahuga alates 100 kuupmeetrist. Registreering tuleb taotleda, kui paigutatakse merre tahkeid aineid mahuga 5–100 kuupmeetrit. Maismaa veekogude süvendamise või nende veekogude põhja samas mahus süvenduspinnase paigutamisel alates 5 kuupmeetrist tuleb küsida registreering. Samuti maismaaveekogudesse tahkete ainete paigutamisel alates 5 kuupmeetrist tuleb küsida registreering. Muudatuse selgitus on § 8 punkti 2 juures.

Punktiga 11 muudetakse § 196 lõike 2 punkti 6. Kehtiva punkti 6 kohaselt tuleb veekeskkonnariskiga tegevus registreerida, kui tegeletakse vesiviljelusega toodangu juurdekasvuga kuni 1 tonn aastas, kui vesiviljeluse veesüsteem on pinnaveekoguga ühenduses. Seega peab registreeringu nõude kohaldamiseks olema kasvatussüsteem pinnaveekoguga ühenduses ning toodangu juurdekasv kuni 1 tonn aastas ehk kaks tingimust peavad olema täidetud, muul juhul registreeringut taotlema ei pea. Samuti kehtib see säte selliste organismitüüpide nagu kala, karpide, vähkide, vetikate ja muu vee-elusressursi kasvatusel,

seega olenemata organismist tuleb taotleda registreering. Eelnõukohaste muudatustega diferentseeritakse eri organismitüüpide kasvatust toodangu juurdekasvu, asukoha ning pinnaveekoguga ühenduse järgi. Punkti 6 jääb tegevus, millega arendatakse kala- või muu vee-elusressursi kasvatust toodangu juurdekasvuga kuni üks tonn aastas, kui vesiviljelusehitise veesüsteem on pinnaveekoguga ühenduses (joonis 1). Kusjuures siin ja järgmistes punktides peetakse pinnaveekoguga ühenduse all silmas seda, kui pinnaveekogust võetakse pinnavett või sinna heidetakse vesiviljelusvett selliselt, et reostus, haigustekitajad või muu keskkonnale kahjulik element võib sattuda looduskeskkonda.

Punktiga 12 täiendatakse § 196 lõiget 2 punktidega 6¹–6³, mis käsitlevad karbi-, vetika- ja vähikasvatust. Punktis 6¹ on nimetatud selline vetika- ja karbikasvatust, mis ei toimu meres, kuid mille veesüsteem on pinnaveekoguga ühenduses ning mille toodangu juurdekasv on kuni 1 tonn aastas. Seega on võrreldes kehtiva seadusega eelnõus samaks jäetud registreeringu nõue eespool nimetatud tingimustele vastava vetika- ja karbikasvatuse korral, kuid eraldi muudest organismitüüpidest. Punktis 6² on nimetatud selline vetika- ja karbikasvatust, mis toimub meres ning mille toodangu juurdekasv on kuni 100 tonni aastas (joonis 1). Seega on merekeskkonnas toimuvale vetika- ja karbikasvatusele tehtud leevendus, sest varem pidi 1 tonni vetika- ja karbikasvatuse toodangu juurdekasvu korral taotlema loa. Muudatuse järgi peab loa taotlema, kui soovatakse kasvatada rohkem kui 100 tonni.

Vähiliikidest kasvatatakse Eestis jõevähki (*Astacus astacus*). Jõevähk on kõigesööja ning tema toiduvajadus sõltub ka vee temperatuurist, talvel vähid peaaegu ei söö ega ole aktiivsed. Seega ei teki sel ajal vähikasvandustest veekogudele söötmisest tulenevat koormust. Samuti on marginaalne vähkide kasvuperioodil tekkiv koormus, kui vähid toituvad kasvatusrajatises (enamasti tiigid) kasvavast elustikust (taimed, loomad) ning vajaduse korral söödetakse vähkidele teravilja, näiteks nisu. Veekasvatuse aastaaruannete 2022. ning 2023. aasta andmetest nähtub, et üksikud vähikasvatustevõtted annavad vähkidele sööta. Enamasti toituvadki vähid tiigis leiduvast ning ei ole leitud ka lämmastiku ja fosfori reostuskoormusi. Statistikaameti 2022. aasta andmetel ei ületa Eesti vähikasvanduse toodang 1 tonni, jäädes umbes 0,6 tonni juurde. Eelnõu koostamise käigus küsiti ka Eesti Maaülikooli vesiviljeluse õppetooli ekspertide arvamust vähikasvatuse halduskoormuse vähendamise võimaluste kohta ning nemad pakkusid välja, et kogu vähikasvatuse võiks viia registreeringu alla, kui vähkide kasvatamiseks mõeldud süsteem on pinnaveekoguga ühenduses. Põhjenduseks toodi sektori väiksust ning asjaolu, et kui kasvanduses vähke üle ei söödeta, siis kasvandusest reostuskoormust ei tule. Ülesöötmine on ka kasvataja huvides, sest see rikuks vähitiigi vee kvaliteedi ning seaks kasvatatavad organismid ohtu. Seetõttu tuleb lõike 6³ järgi mis tahes koguse vähi kasvatamisel taotleda registreering (joonis 1). Siinkohal tuleb märkida, et kui kasvandusse võetakse pinnavett enam kui 30 m³ päevas või põhjavett rohkem kui 10 m³ päevas või rohkem kui 150 m³ kuus (VeeS § 187 punktid 1 ja 2), siis on vaja taotleda veeluba. Samas on selliste juhtumite korral Keskkonnaamet kliendi nõusolekul rakendanud praktikat, kus väljastatakse üks dokument – luba, millel kirjeldatakse ka registreeringukohustusega vesiviljeluse tegevus.

Joonis 1. Veeloa ja registreeringu taotlemise kord eelnõukohaste muudatuste realiseerumisel

Punktiga 13 sätestatakse § 196 lõikes 2¹, et silla ja truubi ehitamiseks ei ole vaja registreeringut. Kuna silla ja truubi ehitamisel võidakse paigutada tahkeid aineid vette ja süvendada, mis on ka registreeringut nõudvad tegevused, siis on õigusselguse huvides vaja sätestada, et silla või truubi ehitamiseks pole registreeringut vaja. Registreeringust loobumise põhjendused on samad, mis veeloast loobumise põhjendused ja selgitused on antud § 8 punkti 8 juures.

Punktiga 14 täiendatakse § 196 täiendatakse lõikega 6, sätestades tingimus et kui veekeskkonnamisega registreeringuga lubatavaks tegevuseks on vaja kehtestada planeering, ei anta registreeringut enne sellise planeeringu kehtestamist.

Muudatus on oluline kuna eelnõukohaste muudatustega viime ka veekogus, välja arvatud meri, tahke aine paigutamise ja süvendamise tegevused ainult registreeringu kohustusega tegevuste alla, kus vastava planeeringu olemasolu on töödega alustamiseks eeldus. Kuna registreeringute menetlused ei ole reguleeritud KeÜS-iga, siis on oluline viia ka VeeS-i vastavasisuline täiendus, et juhul kui on vajalik planeering, siis registreeringut ka enne ei anta, kui planeering on kehtestatud. Keskkonnaamet peab vastasel juhul registreeringu välja andma, juhtides

tähelepanu, et planeering peab olema kehtestatud enne töödega alustamist. Muudatusega hoiame ära olukorra, kus planeeringu menetluses võidakse aga jõuda selleni, et näiteks ehituskeeluvööndit ei vähendata ning registreeringut välja anda ei saa. Samamoodi väldime olukorda, kus registreering on antud klausliga, et töödega saab alustada alles vastava planeeringu kehtestamise järgselt, kuid registreeringu saaja seda nõuet ei täida. Planeeringu olemasolu kontrollimine hiljem oleks Keskkonnaametile otstarbetult oluliselt suurema töökoormuse põhjustamine.

Punktiga 15 tunnistatakse § 198 lõige 3 kehtetuks, kuna säte viitab VeeS-i sättele, mis tunnistati 01.04.2023 jõustunud keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega kehtetuks (RT I, 17.03.2023, 3).

Punktiga 16 täiendatakse § 199 punktiga 6, täiendades veekeskkonnariskiga tegevuse registreerimisest keeldumise aluseid. Muudatuse kohaselt keeldub Keskkonnaamet veekeskkonnariskiga tegevuse registreerimisest, kui taotletav tegevus ei ole lubatav planeeringu kehtestamiseta ja planeeringut ei ole kehtestatud. Muudatuse vajadust on täpsemalt selgitatud § 8 punktis 14.

Punktiga 17 lisatakse rakendussätteid, mis selgitavad enne 2025. aasta 1. septembril esitatud veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringu ja veeloa taotluste menetluse lõpetamist ning registreeringu kohustusega tegevuste registreerimist.

Lõike 1 lisamise eesmärk on pooleliolevates registreeringu ja veeloa menetlustes kohaldada 2025. aasta 1. septembril jõustunud õigusnorme. Kui peale seaduse jõustumist on menetluses sellise registreeringu taotlus, milleks seaduse jõustumisest enam registreeringut vaja ei ole, siis sellisele tegevusele registreeringut ei anta. Kui menetluses on sellise tegevuse jaoks vajaliku veeloa taotlus, milleks seaduse jõustumisest on vaja registreeringut mitte enam veeluba, siis sellisele tegevusele veeluba ei anta.

Lõige 2 selgitab, et kui isikul on veeluba tegevuseks, milleks 2025. aasta 1. septembril jõustunud veeseaduse muudatuste kohaselt on vaja hoopis registreeringut, siis need veeload kehtivad kuni kehtivusaja lõpuni või kuni loa omaja taotleb tegevuse registreerimist, esitades selles registreeringu taotluse keskkonnaotsuste infosüsteemis, ning loa kehtetuks tunnistamist. Loa andja ei vormista selliseid veelubasid omal algatusel registreeringuks ümber.

Lõige 3 täpsustab, et kui isikul ei ole veeloa omamise kohustust, siis taotluse läbivaatamata jätmisel või loa andmisest keeldumisel, kuna tegevuseks ei ole veeloa kohustust, on tal õigus taotleda riigilõivu tagastamist.

Eelnõu § 9 sätestab seaduse jõustumisaja.

Seadus on kavandatud jõustuma 2025. aasta 1. septembril.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõukohases seaduses ei kasutata uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele. Kuna loetletud kehtivate õigusaktidega on Euroopa Liidu õigus juba üle võetud, ei ole eelnõukohase seaduse ja Euroopa Liidu õiguse vastavustabelit koostatud.

6. Seaduse mõju

Eelnõu keskendub peamiselt haldusprotsesside tõhustamisele ja bürokraatia vähendamisele. Seaduse rakendamine ei too kaasa olulisi riske ega kavandata sellega põhimõttelisi muudatusi õiguskorras. Seetõttu ei ole seletuskirjale lisatud HÕNTE § 46 nõuetele vastavat põhjalikku mõjuanalüüsi aruannet. Eelnõu ei too kaasa põhimõttelisi muudatusi kehtivas õiguses. Muudatustel ei ole sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju ega mõju riigikaitsele ja välissuhetele. Muudatusega kaasneb kõige enam mõju majandusele, vähendades eelkõige normiaddressaatide halduskoormust ja bürokraatiat. Mõju avaldub ametnike töökoormusele ja ülesannete hulga, avalike teenuste kättesaadavusele ja avaliku sektori tuludele ja kuludele.

6.1. Mõju avaldav muudatus

Sügavallapanusõnniku aunastamise alustamise teatise esitamise ja kogutud andmete säilitamis lihtsustamine ning biomassi päritolu tõendamise auditi aruande esitamise ja kogutud andmete säilitamine viiakse KOTKAS-esse.

Sihtrühm

- 1) Sügavallapanusõnniku aunastamise teatise esitajad (ligikaudu 120 teatise esitajat ja 160 teatist aastas)
- 2) Biomassi päritolu tõendamise auditi aruande esitajad (ligikaudu 20 aruande esitajat ja 42 aruannet aastas)
- 3) Keskkonnaameti ametnikud

Kaasnev mõju

KOTKAS on sihtrühmale juba teada-tuntud infosüsteem. Muudatus tähendab kliendile kiiremat suhtlust Keskkonnaametiga, info koondumist ühte süsteemi ja Keskkonnaametile paremat ülevaadet kliendi tegevusest. Lisaks parandab muudatus üldist keskkonnainfo kättesaadavust, suurendades kodanike ja ettevõtjate teadlikkust keskkonnanõuetest.

Sügavallapanusõnniku aunastamise teatise esitajad on peamiselt veisekasvatajad, kes on enamasti ka keskkonnaloa või kompleksloa kohustusega ning on seega infosüsteemiga tuttavad. Aunastaja, kes ei ole loa kohustuslane, saab vajaduse korral kiirelt abi Keskkonnaameti klienditoelt. Enne KOTKAS-es vastava funktsiooni loomist tuli sügavallapanusõnniku auna rajamisest Keskkonnaametit teavitada kirjalikult.

Kõik ettevõtted, kellel on kohustus esitada biomassi päritolu tõendamise auditi aruanne, on samuti keskkonnakaitseloa kohustusega ja seega süsteemiga tuttavad. Seetõttu on biomassi päritolu tõendamise auditi aruande esitamine KOTKAS-ese kaudu mugav ja esitamine ise ei põhjusta täiendavat halduskoormust. Selle mõju on selgitatud kliimaministri 30.06.2023 määruse nr 35 „Biomasskütmisest toodetud taastuvenergia osakaalu arvutamise põhimõtete ning biomassi säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamise täpsemad nõuded“ seletuskirjas (RT I, 01.07.2023, 15).

Keskkonnavaldkonna kohustuste koondumine KOTKAS-esse on positiivne, kuna see vähendab infosüsteemide paljusust. Muudatus on kooskõlas e-riigi kättesaadavuse põhimõttega, mille kohaselt võib elektroonilise kanali kaudu avalikke teenuseid osutada, kui erandjuhtudeks on olemas alternatiivsed võimalused ja inimestel on võimalik saada nõu ja abi. Muudatuse rakendamisel võimaldab Keskkonnaamet esitada teatise ja auditi aruande ka oma maakondlikes kontorites, kus on tagatud klienditeenindus ja taotlejate abistamine. Elektroonilisel esitamisel saab kasutada KOTKAS-ese eeltäitmise funktsioone, andmete riskasutust ja masintöötlust.

6.2. Mõju avaldav muudatus

Keskkonnaloa menetluses avalike istungite korraldamine edaspidi ainult juhul, kui selleks on soovi avaldanud menetlusosalised või kui menetluse vastu on suur avalik huvi, mitte iga kord, kui on avaldatud seisukohti ja arvamusi.

Sihtrühm

- 1) Keskkonnaloa ja kompleksloa taotlejad ja omajad (26.09.2024 seisuga 2385 loa omajat, kellel on kokku 4224 keskkonnaluba ja kompleksluba)
- 2) Keskkonnaameti ametnikud
- 3) Menetlusosalised ja avalikkus

Kaasnev mõju

Seni on Keskkonnaamet korraldanud avaliku istungi, kui seda soovitakse või kui on teada, et menetluse vastu on väga suur avalik huvi. Haldusmenetluse seaduse § 50 lõike 2 punkti 1 kohaselt tuleb korraldada avalik istung iga kord, kui avatud menetluse jooksul avaldatakse arvamusi või vastuväiteid. Aastas toimub ligikaudu 600 keskkonnaloa muutmise või esmakordse taotlemise menetlust, mis viiakse läbi avatud menetlusena. Neist kuni pooltes menetlustes avaldatakse arvamusi või vastuväiteid.

Mõju haldus- ja töökoormusele

Praktika muutmine avalike istungite sagedasemal korraldamisel suurendaks oluliselt haldus- ja töökoormust. Seetõttu on sätte muutmine vajalik. Edaspidi korraldatakse avalik istung eelkõige siis, kui selleks on soovi avaldatud või kui menetluse vastu on suur avalik huvi, et hoida ära nii loa taotlejate kui ka ametnike märkimisväärset ajakulu ja muid ressursse. Kui korraldada avalik istung iga menetluse puhul, võib tekkida olukord, kus kohale inimesi ei tulegi või tuleb väga vähe, seega arvamuse edastamine elektroonsete kanalite kaudu või paber kandjal oleks menetluse seisukohast oluliselt tõhusam. Samas on ka loa andja sõitnud 2-3 tundi, et avalikule istungile jõuda ja pärast tagasi. See ei ole ressursi nappuses optimaalne ressurside kasutus.

Praegu korraldatakse avalikke istungeid välisõhu valdkonnas aastas keskmiselt üks, jäätmete valdkonnas kaks kuni kolm, veevaldkonnas kolm kuni neli ning enim maapõue valdkonnas – ligikaudu kümme avalikku istungit aastas. Viimane on ka kõige suurema avaliku huviga valdkond, mis kogukondades enim tähelepanu pälvib. Avalik istung toimub enamasti pärast tööpäeva ning ühe istungi kestus on keskmiselt kaks tundi.

Elektrooniliste kanalite kasutamine arvamuste kogumiseks ja arvestamiseks on kiirem ja mugavam. Kui avalikke istungeid ei pea korraldama iga kord, kui esitatakse arvamusi või vastuväiteid, avaldab see positiivset mõju, tehes menetluse sujuvamaks ja tõhusamaks. Loa taotlejatele avaldub vähene positiivne mõju, kuna vähem avalikke istungeid võib kiirendada kogu menetlusprotsessi, võimaldades neil kiiremini saada otsuseid ja alustada oma projekte.

Mõju keskkonnainfo kättesaadavusele

Muudatus toob selgust, millal avalik istung on vajalik, vähendades nii segadust ja võimalikke vaidlusi selle üle, kas istung tuleks korraldada või mitte. Avalike istungite harvem korraldamine võib vähendada avalikkuse võimalusi osaleda ja oma arvamust avaldada otse. Kohalikud kogukonnad võivad tunda, et nende huve ei arvestata piisavalt, kui avalikke istungeid ei korraldata. Avalikud istungid annavad kogukondadele võimaluse oma muresid ja ettepanekuid otse esitada. Kuigi elektroonilised kanalid on olemas, ei pruugi need alati tagada sama tunnetust kaasatusele ja läbipaistvusele. Samas korraldab Keskkonnaamet avalikke istungeid ka edaspidi alati, kui selleks avaldatakse soovi ning kui on teada, et mõnes valdkonnas mõne tegevuse puhul võib olla suurem avalik huvi.

6.3. Mõju avaldav muudatus

Keskkonnaloa menetluses loa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu avaliku väljapaneku asukohtade loendi viimine vastavusse tegelikkusega.

Sihtrühm

- 1) Keskkonnaloa ja kompleksloa taotlejad ja omajad (26.09.2024 seisuga 2385 loa omajat, kellel on kokku 4224 keskkonnaluba ja kompleksluba)
- 2) Keskkonnaameti ametnikud
- 3) Menetlusosalised ja avalikkus

Kaasnev mõju

Kuigi kehtiva õiguse kohaselt määrab loa andja keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõuga avaliku väljapaneku kohaks tegevuse asukoha järgse valla, linna või muu asula vähemalt ühe üldkasutatava hoone või koha, keskkonnaloa andja asukohas või kavandatava tegevuse asukoha, määrab Keskkonnaamet keskkonnaloa taotluse ja haldusakti eelnõu avaliku väljapaneku kohaks tavaliselt ainult keskkonnaloa andja asukoha. Loa andja ei prindi taotlust ja haldusakti eelnõu välja ega tee neid kättesaadavaks näiteks kohalikus rahvamajas või kohaliku poe infotahvil. Muudatusel ei ole seega mõju keskkonnainfo kättesaadavusele, kuna Keskkonnaamet sellisel kujul teavitusi ei tee. Keskkonnaamet on kogemuste põhjal leidnud, et muud teavitamisviisid on oluliselt tõhusamad: KOV-i koduleht, piirinaabrite eraldi teavitamine ja vajaduse korral ajaleheteated. Kogu keskkonnaloa menetluse protsessis on mitu teavitamise võimalust.

Muudatusel on eelkõige positiivne mõju Keskkonnaameti ressursside kasutamisele. Hoides kokku ressursse nii sellelt, et paberile ei prindita mahukaid mitmekümne lehekülje pikkuseid taotlusi ja haldusakti eelnõusid, kui ka sellelt, et loa menetleja ei pea sõitma taotleja tegevuskoha lähisteleda taotlust üles panema.

6.4. Mõju avaldav muudatus

Lisatakse säte, mis paneb keskkonnaloa omajale selge kohustuse esitada loa andjale KOTKAS- e kaudu andmed loa muutmise taotlusena, kui ta kavandab käitise toimimisviisis muudatust sellisel, et tema tegevus ei vasta enam loas kindlaksmääratud tingimustele või toob kaasa vajaduse määrata käitamiseks lisatingimusi. Samuti sätestatakse AÕKS-i muudatusega selgemalt, mis on need muudatused toimimisviisis, mil tegevus ei vasta enam loas lubatud tingimustele ning luba tuleb muuta. Lisatakse ka säte, mis annab loa andjale loa muutmise algatamisel õiguse nõuda vajaduse korral loa muutmiseks vajalikke andmeid ning määrata andmete või taotluse esitamise viis ja tähtaeg.

Sihtrühm

- 1) Keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa omajad (26.09.2024 seisuga 2385 loa omajat, kellel on kokku 4224 keskkonnaluba ja kompleksluba)
- 2) Keskkonnaameti ametnikud

Kaasnev mõju

Kehtiva KeÜS-i § 20 kohaselt on käitajal kohustus teavitada loa andjat aegsasti, kui ta soovib muuta oma loaga lubatud tegevust ja see muudatus võib põhjustada olulise keskkonnahäiringu. Samas ei ole selgesõnalist kohustust esitada loa muutmise taotlust, rääkimata sellest, et see tuleks esitada KOTKAS-e kaudu, kuhu on koondatud alates 2017. aastast erinevad keskkonnaotsuste protsessid. Ka ei kohusta KeÜS-i § 20 lõikes 2 sätestatud kohustus käitajat viivitamata teatama oma tegevuse muutusest. Samas ei ole õigustatud teavitamisega põhjuseta viivitamine ja on õigusvastane loa andja teavitamine tegevuse muutmise kavatsusest alles siis, kui käitaja on asunud seda juba ellu viima. Teavitamise järel on Keskkonnaametil õigus muuta

loa tingimusi KeÜS-i § 59 lõigete 1 ja 2 alusel. Keskkonnaametil on loa tingimuste muutmiseks enamikel juhtudel vaja täiendavat teavet käitaja tegevuse kohta. Seda kohustust seaduses aga selgesõnaliselt sätestatud ei ole, et keskkonnaloa omajal tuleb loa andjale esitada lisaandmeid. Samuti ei ole selget kohustust loa omajal ise taotlus esitada, mis viib praegu sageli ressursimahukate haldusprotsessideni. Seetõttu rõhutatakse muudatusega selgemalt loa omaja koostöökohustust ja vastutust hoida oma luba ning loaga lubatud tegevus aja- ja asjakohasena.

Mõju haldus- ja töökoormusele

Selgemalt sõnastatud käitaja kohustus esitada KOTKAS-e kaudu loa muutmise taotlus, kui tema tegevus muutub, loa omaja halduskoormust oluliselt ei suurenda. Oma tegevus ning luba aja- ja asjakohane hoida peab olema loa omaja vastutus. Loa andja võimalikult varajane teavitamine muudatustest on ka käitaja huvides. Algatatud menetlus lõpeb seda varem, mida varem loa andjat teavitatakse. Seega sõltub loa andja teavitamise ajast see, millal käitaja saab lõpliku kindluse kavandatava muudatuse lubatavuse kohta. Vajaduse korral saab käitaja teha ka projektis enne muudatuse elluviimist veel muudatusi, kui loa muutmise menetluse protsessis peaks selleks vajadus selguma. Hilisem muutmine oleks palju keerulisem.

KOTKAS-e kaudu loa muutmise taotluse esitamine ei põhjusta lisakoormust, kuna süsteem on loa omajatele juba tuttav ning esitada tuleb ainult muutunud andmed. Andmed, mis ei muutu, on taotlusel juba varasemast ees ning neid uuesti sisestama ei pea. Täpsete ja ajakohaste andmete esitamine kiirendab loa muutmise protsessi ja vähendab menetluskulusid, muutes haldusmenetluse tõhusamaks.

Loa omaja proaktiivne tegutsemine vähendab ka Keskkonnaameti töökoormust algatada ise loa muutmise menetlus või teha järelevalvet, kui loa omaja on oma tegevust muutnud.

Halduskoormus ja Keskkonnaameti töökoormus võib mõningal määral kasvada eelkõige olukorra, kus mõni õigusakt on muutunud ja loa andja selleks, et otsustada, kas loa tingimusi on vaja muuta, küsib loa omajalt täiendavaid andmeid ning vajadusel muudab loa tingimusi.

Mõju keskkonnale

Muudatus soodustab ennetavat lähenemist keskkonnakaitsele, kuna loa omajad peavad enne muudatuste tegemist hindama nende mõju ja esitama tegevuse muutmiseks loa muutmise taotluse. See aitab ennetada võimalikke keskkonnarikkumisi ja vähendada nende mõju. Lisaandmete esitamise nõue võimaldab loa andjal teha teadlikke otsuseid, mis aitavad tagada, et käitise tegevus vastab keskkonnanõuetele ja vähendab keskkonnariske. See võimaldab kiiremini tuvastada ja ennetada võimalikke keskkonnarikkumisi. Andmete kogumine ja esitamine võib kaasa tuua mõningaid lisakulusid loa omajatele (nt riigilõiv loa muutmistaotluse esitamisel), kuid positiivne mõju keskkonnale kaalub üle võimaliku negatiivse mõju halduskoormusele.

6.5. Mõju avaldav muudatus

Täiendatakse keskkonnaloa peatamise ja kehtetuks tunnistamise aluseid.

Sihtrühm

- 1) Keskkonnaloa ja keskkonnakompleksloa omajad (2385 loa omajat, kellel on kokku 4224 keskkonnaluba ja kompleksluba)
- 2) Keskkonnaameti ametnikud

Kaasnev mõju

Viimastel aastatel on Keskkonnaamet peatanud ainult ühe loa. 2023. aastal peatati Tallinna ohtlike jäätmete käitluskeskuse kompleksluba seal toimunud põlengu tõttu, et vähendada

keskkonnariski ja hoida ära keskkonnaohu tekkimine. Keskkonnaameti algatusel ei ole viimase viie aasta jooksul ühtegi luba kehtetuks tunnistatud.

Mõju keskkonnale

Loa kehtivuse osalise või täieliku peatamise üldine eesmärk kehtivas õiguses on peatada keskkonda ohustav tegevus, kuid jätta seejuures loa omajale võimalus tegevuse jätkamiseks, kui loa kehtivuse peatamise kestel suudetakse muuta tegevus keskkonnale ohutumaks. Kui loa omaja on tegevust selliselt muutnud, et see ei vasta enam loas sätestatud tingimustele ja toob kaasa vajaduse tingimusi muuta, kuid ta ei ole selle kohta esitanud loa muutmise taotlust, ei ole loa andjal võimalik hinnata, kas tegevus põhjustab keskkonnariski või -ohtu. Seega on keskkonnariski vähendamiseks ja keskkonnaohu vältimiseks oluline kaalutlus luba peatada seni, kuni loa omaja on oma tegevuse ja loa vastavusse viinud. Ka loa tingimuste muutmiseks vajalike andmete esitamine Keskkonnaametile tekitab olukorra, kus loa andjal on keeruline hinnata, kas tegevus võib põhjustada keskkonnariski või -ohtu ning olla aluseks loa peatamisele.

6.6. Mõju avaldav muudatus

Juriidiliste isikute vabastus jäätmekäitleja registreeringu kohustusest, kui käideldakse oma tegevuses tekkivaid biojäätmepidajaid kuni üks tonn aastas.

Sihtrühm

- 1) Juriidilised isikud, kes käitlevad ise oma tegevuses tekkinud biojäätmepidajaid kuni üks tonn aastas ning on seni selleks tegevuseks taotlenud jäätmekäitleja registreeringu
- 2) Keskkonnaameti ametnikud
- 3) KOV-id (79)

Kaasnev mõju

Mõju ettevõtjate tegevusele ja majandusele: muudatus vähendab juriidiliste isikute halduskoormust jäätmekäitleja registreeringu taotlemisel Keskkonnaametilt oma tegevuses tekkinud biojäätmepidajate tekkekohal ringlusse võtmiseks kuni 1 tonn. Nii muutub hõlpsamaks näiteks biojäätmepidajate kompostimine lasteaedades, kohvikutes jm, kus soovitakse tegeleda kohtkompostimisega ja oma kinnistul ka kompost ära kasutada. Biojäätmepidajate tekkekohal ringlusse võtmine peab toimuma jäätmeseaduse nõuetega kooskõlas, samuti tuleb arvestada KOV-i jäätmehoolduseeskirjas sätestatud nõudeid. Kui biojäätmepidajate aastane käideldav kogus on suurem kui üks tonn, tuleb tegevuse mahu järgi taotleda jäätmekäitleja registreering, jäätmeluba või keskkonnakompleksluba. Erand puudutab vaid jäätmeseaduse § 5¹ kohaseid biojäätmepidajaid ning juriidilisi isikuid. Füüsiliste isikute kohtkompostimine on reguleeritud juba kehtiva § 98⁷ lõike 3 punktiga 1.

Oluline on märkida, et kui jäätmevaldaja soovib paralleelselt vabastust korraldatud jäätmeveo raames biojäätmepidajate tekkekohalt liigiti kogumisest, on tegu eraldi protsessiga ning siis tuleb selleks esitada siiski taotlus KOV-ile. Kui aga kohtkompostimine toimub paralleelselt korraldatud jäätmeveo raames biojäätmepidajate kogumisega, ei ole vaja taotlust esitada. Sellisel juhul on võimalik osa biojäätmepidajaid koguda konteineris liigiti ning osa kohtkompostida.

Mõju riigiasutustele ja KOV-ile: väheneb Keskkonnaameti töökoormus jäätmekäitleja registreeringute väljastamisel juriidilistele isikutele kuni 1 tonni biojäätmepidajate kohtkompostimiseks. 2024. a septembri seisuga on 55 kehtivat registreeringut, millel on käideldavate biojäätmepidajate kogus kuni üks tonn, küll aga ei pruugi kõik need registreeringud olla seotud juriidilise isiku oma tegevuses tekkivate biojäätmepidajate käitlemisega. Selle arvu hulgas võib olla ka registreeringuid, millele on kantud teiste tegevuses tekkivate biojäätmepidajate käitlemine.

Muudatus ei mõjuta riigieelarvesse laekuvate riigilõivude suurust, kuna jäätmevaldkonna registreeringu taotluste läbivaatamine toimub riigilõivuta.

6.7. Mõju avaldav muudatus

Biojätmete tekkekohalt liigiti kogumisest korraldatud jäätmeveo raames vabastamise sätete täpsustamine.

Sihtrühm

- 1) Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmevaldajad
- 2) Juriidilisest isikust biojätmete kohtkompostijad
- 3) KOV-id (79)

Kaasnev mõju

Muudatused ei ole sihtrühmadele olulise mõjuga. Jäätmeseaduse § 31 lõike 4¹ kohaselt tuleb edaspidi jäätmevaldajal biojätmete tekkekohal ringlusse võtmiseks ehk kohtkompostimiseks ja biojätmete liigiti kogumise nõudest korraldatud jäätmeveo raames vabastuse saamiseks esitada KOV-ile taotlus. KOV-id peavad olema veendunud, et biojätmete tekkekohal ringlusse võtmine ehk kohtkompostimine on võimalik. Nõue ei ole uus, vaid juba toimiva praktika seaduse tasandil sätestamine. Muudatus aitab muuta KOV-ide tegevuse sarnasemaks ja jäätmevaldajatele selgemaks (on selgem, mida neilt oodatakse). Samuti on KOV-id ka varem märkinud jäätmevaldajate registris, millised jäätmevaldajad biojätmete tekkekohalt konteineriga liigiti kogumise asemel kohtkompostivad, seetõttu ei ole ka kohustusega märkida kohtkompostijad jäätmevaldajate registrisse (§ 31 lõige 4²) näha olulist lisakoormust.

Muudatusel ei kaasne riigieelarvesse tulusid ega kulusid.

6.8. Mõju avaldav muudatus

Kaotatakse kohustus, mille kohaselt peavad isikud, kes osutavad KOV-i korraldatud jäätmeveo teenust, end Keskkonnaametis registreerima. Lisaks loobutakse jäätmeveo registreeringus veetavate jäätmekoguste märkimisest ja kaotatakse kohustus, mille kohaselt peavad jäätmevedajad registreeringu taotlemisel esitama Keskkonnaametile veetavate koguste infot.

Sihtrühm

- 1) Korraldatud jäätmeveo teenust osutavad jäätmevedajad (6 ettevõtet, kes omavad kokku 81 registreeringut)
- 2) Jäätmekäitleja registreeringut omavad jäätmevedajad (kokku 574 registreeringut)
- 3) Keskkonnaameti ametnikud
- 4) KOV-id (79 KOV-i)

Kaasnev mõju

Muudatusel on sihtrühmale positiivne mõju. Kehtiva jäätmeseaduse kohaselt peavad KOV-i korraldatud jäätmeveo teenust osutavad jäätmevedajad omama kahte registreeringut: ühte üldiseks jäätmeveoks ja teist KOV-i korraldatud jäätmeveoks konkreetses jäätmeveopiirkonnas. Seisuga 25.09.2024 oli KOV-i jäätmeveoks antud 81 jäätmekäitleja registreeringut kuuete ettevõttele. Tegemist on dubleeriva ja lisandväärtust mitte andva dokumendiga. Kohustuse kaotamisega väheneb nii ettevõtete halduskoormus kui Keskkonnaameti töökoormus. Lisaks ei ole edaspidi vajalik üldise jäätmeveo registreeringu taotlemisel esitada infot jäätmekoguste kohta ja seda infot registreeringutel enam ei kajastata. Muudatusel on positiivne mõju jäätmevedajate haldus- ja Keskkonnaameti töökoormusele.

Muudatusel ei kaasne riigieelarvesse tulusid ega kulusid.

6.9. Mõju avaldav muudatus

Maapõuseaduse muudatustega kaotatakse nõue saata uuringuloa ja kaevandamisloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu ministrile kooskõlastamiseks. Lisaks pikendatakse kaevise võõrandamise loa kehtivusaega, et see vastaks paremini suuremahuliste ehitusprojektide vajadustele.

Sihtrühm

- 1) Kliimaministeeriumi ametnikud
- 2) Keskkonnameti ametnikud
- 3) Kaevandamisloa taotlejad, kes taotlevad maavara kaevandamise luba muude maavarade kui järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turbakaevandamiseks (s.o põlevkivi, fosforiidi ja aluskorra ehituskivi kaevandamise loa taotlejad)
- 4) Kaevise võõrandamise loa taotlejad (arendajad)

Kaasnev mõju

Valdkonna eest vastutava ministri kooskõlastuse ärajätmise korral väheneb sihtrühmas nimetatud ametnike ja arendajate koormus. Jääb ära üks osa loa menetluse protsessist, mis lühendab loa menetluse aega ca 30 päeva võrra. Loa taotlus saadetakse arvamuse andmiseks, seega jääb ministeeriumil võimalus esitada seisukoht menetluse varajases etapis.

Kaevise võõrandamise loa andmine kauemaks kui üks aasta võimaldab vähendada loa andja töökoormust, kuna sel juhul ei ole vaja vaadata selliseid lube üle igal aastal ega ka anda uut luba igal aastal. Samuti annab see suuremahuliste projektide arendajatele kindluse, et luba kaevise võõrandamiseks antakse pikemaks perioodiks – kuni luba ehitusloa kehtivuse lõpptähtajani. Loa andmisel tuleb arvestada kaevise võõrandamisel keskkonnatasu deklaratsioonide muutmise vajadusega ning KOTKAS-e arendamise ühekordse kuluga, mille suurus on u 20 000 €.

6.10. Mõju avaldav muudatus

Muudatustega loobutakse kompleksloa kohustusest vineeri tootmisel.

Sihtrühm:

- 1) Vineeri tootjad, kes toodavad vineeri üle 600 kuupmeetri ööpäevas (Eestis selliseid tootjaid seisuga 26.09.2024 ei ole)
- 2) Keskkonnaameti ametnikud

Kaasnev mõju

Mõju ei kaasne. Vineeri tootmine ei ole reguleeritud ka tööstusheite direktiiviga ning võimaliku tekkiva haldus- ja töökoormuse vaatest ei ole põhjendatud rangem regulatsioon. Ka ei ole põhjendatud rangem kord keskkonnariski ja -ohu vaatest. Vineeri tootmisel tuleb taotleda keskkonnaluba, kui ületatakse vastavaid valdkondlike keskkonnaloa künniseid.

6.11. Mõju avaldav muudatus

Komplekslubadega seotud väärtegade aegumise tähtjaks sätestatakse karistusseadustiku järgi viis aastat.

Sihtrühm:

- 1) Kompleksloa omajad (26.09.2024 seisuga 189 ettevõtet, kellel on kokku 243 kompleksluba)
- 2) Keskkonnaameti ametnikud

Kaasnev mõju

Pikem aegumistähtaeg on komplekslubade rikkumiste korral oluline, et hoida ära olukorda, kus rikkumise toimepanijal on võimalus väärteto aegumisel vältida vastutust keskkonnale ning inimese tervisele tekitatud kahju korral. Muudatusel on positiivne mõju keskkonnale ja inimeste tervisele.

6.12. Mõju avaldav muudatus

Tööstusheite seaduse muudatustega tehakse väiksemaid muudatusi, et tõhustada haldusprotsesse ja parandada õigusselgust.

Sihtrühm:

- 1) Kompleksloa omajad (26.09.2024 seisuga 189 ettevõtet, kellel on kokku 243 kompleksluba)
- 2) Keskkonnaameti ametnikud

Kaasnev mõju

Muudatustel on eelkõige positiivne mõju haldusprotsesside tõhustamisele. Kompleksloa vabatahtliku omamise võimaluse kaotamine vähendab nii ettevõtete halduskoormust kui eelkõige lihtsustab Keskkonnaameti tööd, kuna väheneb vajadus ulatuslikuks korraliseks järelevalveks. Loa taotluse menetlemise perioodi mõiste ühtlustamine vähendab segadust. Loa kohustuslike osade täpsustamine parandab arusaamist ja tagab, et kõik vajalikud andmed on esitatud. Korrapärase kontrolli täpsustamine tagab, et oluliste rikkumiste korral tehakse lisakontroll, mis parandab järelevalve tõhusust. Varasema sõnastuse puhul seoti ettekirjutuse aeg järelekontrolli ajaga, mis ei ole kooskõlas tööstusheite direktiivi keskkonnajärelevalve eesmärkidega. Erakorraliste keskkonnakontrollide selgitamine tagab, et need tehakse vajaduse korral ja direktiivi järgi. Muudatused muudavad haldusprotsessid selgemaks, kiiremaks ja tõhusamaks, vähendades nii ettevõtete halduskoormust kui ka Keskkonnaameti töökoormust.

6.13. Mõju avaldav muudatus

Tee või raudtee koosseisu kuuluva silla või truubi ehitamisel avalikult kasutataval veekogul või avalikul veekogul ei ole vaja veekeskonnariskiga tegevuse registreeringut.

Sihtrühm:

- 1) Teede, raudteede, sildade ehitajad
- 2) Keskkonnaameti ametnikud
- 3) KOV-id (79) – kohalikud teed
- 4) Transpordiamet – riigiteed
- 5) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet - raudteed

Kaasnev mõju

Muudatusega kaasneb halduskoormuse vähenemine sihtrühmas nimetatud arendajatele. Jäeb ära veekeskonnariskiga tegevuse registreeringu taotlemine. Väheneb arendusega seotud dokumentide menetlemise aeg (kuni üks kuu).

Mõju veekogudele ei muutu, kuna looduskaitsealadele ehitamise kohta tuleb küsida Keskkonnaameti nõusolek looduskaitseaduse järgi, mille raames saab Keskkonnaamet määrata nõudeid. Väljaspool looduskaitsealasid ehitusloa taotlemisel on KOV-il võimalik saata taotlus Keskkonnaametile kooskõlastamiseks, kui ehitamine on seotud veekeskonnaga.

6.14. Mõju avaldav muudatus

Veeloa taotlemise asemel, kui süvendatakse veekogu või paigutatakse veekogu põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist või paigutatakse veekogusse tahkeid aineid mahuga alates 100 kuupmeetrist, tuleb eelnõukohase seaduse järgi küsida veekeskonnariskiga tegevuse registreering, kui tegevus toimub maismaa veekogudes.

Sihtrühm:

- 1) Maismaa veekogude süvendajad või tahkete ainete paigutajad
- 2) Keskkonnaameti ametnikud

Kaasnev mõju

Väheneb haldus- ja töökoormus. Senise kuni kolmekuulise veeloataotluse protsessi asemel on võimalik registreering saada kuni ühe kuuga. Veekeskkonnale mõju ei muutu, sest nõudeid saab anda ka registreeringuga.

6.15. Mõju avaldav muudatus

Veeseaduse vesiviljeluse sätete muutmine ja lisamine nii veeloa kui ka registreeringu puhul. Varem kajastati kogu vesiviljeluse veeloa ja registreeringuga seotut ühes sättes, nüüd diferentseeritakse sätted organismitüüpide kaupa.

Sihtrühm:

- 1) Vesiviljelejad, eelkõige need, kes soovivad kasvatada karpe, vetikaid või vähke
- 2) Teadusasutused
- 3) Keskkonnaameti ametnikud

Kaasnev mõju

Muudatusega kaasneb halduskoormuse vähenemine vesiviljelejatel ja teadlastel, kes soovivad teatud mahus merekeskkonnas karpe ja vetikaid kasvatada. Nimelt ei pea kuni 100 tonni karpide ja vetikate kasvatamisel enam luba taotlema, selle asemel tuleb taotleda registreering, mille menetlusprotsess on kiirem ning puudub seirekohustus. See võimaldab kasvatusprotsessi ja projektidega kiiremini alustada ning tulemusi saada. Veeluba tuleb taotleda, kui soovitakse kasvatada rohkem kui 100 tonni karpe või vetikaid. KOTKAS-e andmetel kasvatatakse praegu loa alusel karpe ainult ühes ettevõttes. Vetikate kasvatamist katsetatakse teadlaste osalusel ja registreeringu alusel samuti ühes ettevõttes. Samas hoonestusloa taotlusi karbi- ja/või vetikakasvanduse rajamiseks on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile esitatud viis, nende kõigi puhul soovitakse kasvatada rohkem kui 100 tonni aastas, seega peavad nad taotlema loa. Samuti väheneb halduskoormus ettevõtetel, kes soovivad kasvatada vähke mis tahes kogusest, kui kasvatusüsteem on pinnaveekoguga ühenduses, sest edaspidi peab taotlema registreeringu. Varem pidi rohkem kui ühe tonni kasvatamisel taotlema loa ja väiksemate koguste puhul registreeringu, kui vesiviljelussüsteem on pinnaveekoguga ühenduses. Kui aga vähkide kasvatamiseks võetakse vett koguses, mis ületab veeloa künnise, peab veevõtuks siiski loa taotlema, kuid isiku nõusolekul kirjeldatakse registreeringu tegevus ühel dokumendil ehk veeloa ning kahte eri dokumenti, see tähendab luba veevõtuks ja registreering vesiviljeluseks, ei väljastata. KOTKAS-e andmetel on praegu loa koosseisus vähikasvatuseks viis registreeringut ning üks registreering eraldiseisvana. Lisaks on üks luba, mille koosseisus on lisaks kalade kasvatamisele ka vähikasvatus.

Muudatus vähendab Keskkonnaameti töökoormust, sest karpide ja vetikate puhul on veeloa künnist tõstetud ning Keskkonnaameti spetsialistid saavad künnisest väiksema koguse korral väljastada registreeringu, mille menetlemine võtab vähem aega. Samuti on kogu vähikasvatus viidud registreeringu alla, kuid olemasolevate vähikasvanduste puhul ametnike koormus ei vähene, sest vett võetakse üle veeloa künnise. Kui luba tuldaks taotlema uue vähikasvatuse jaoks, mis võtab vett veeloa künnisest väiksemas koguses ning mis on pinnaveekoguga ühenduses, siis edaspidi saab Keskkonnaamet anda registreeringu.

Eelnõukohasel muudatusel veekeskkonnale mõju ei ole, sest uuringutega on leitud, et karbi- ja vetikakasvatus on pigem positiivse, toitaineid veesambast väljaviiva mõjuga ning vähikasvatuse toitainete koormus on marginaalne, pea olematu.

7. Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevus, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamise kaasnevad peamiselt KOTKAS-e arendustööde kulud. KOTKAS-e arendustööd rahastatakse Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele Kliimaministeeriumi riigieelarvest eraldatavast rahast. Eelnõukohaste muudatuste rakendamiseks KOTKAS-es eraldatakse 50 000 eurot.

8. Rakendusaktid

Seoses keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja tööstusheite seaduse muutmise muudetakse järgmisi rakendusakte:

- 1) keskkonnaministri 29. juuni 2017. aasta määrus nr 20 „Keskkonnaotsuste infosüsteemi asutamine ja andmekogu pidamise põhimäärus“. Määruse §-s 2 on vaja täpsustada andmekogu eesmärki ja §-s 7 andmekogusse kantavate andmete loetelu. Muudatuse vajadus tuleneb keskkonnaotsuste infosüsteemi andmekogu eesmärkide täiendamisest;
- 2) Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2013. aasta määrus nr 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba“. Määruse muutmine on vajalik, et võtta ka alltegevusvaldkondade loetelust välja kohustus taotleda kompleksluba vineeri tootmiseks.

Muudetavate määruste kavandeid seletuskirjale ei lisatud, kuna muudatuste iseloom on tehniline.

9. Seaduse jõustumine

Seadus on kavandatud jõustuma 2025. aasta 1. septembril. Jõustumistähtaeg on valitud arvestusega, et jõuaks valmis saada muudatustega seotud KOTKAS-e IT-arendused.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Justiitsministeeriumile ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule.

Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks ka Keskkonnaametile, Keskkonnaagentuurile, Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele, Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ-le, Eesti Geoloogiateenistusele, Päästeametile, Andmekaitse Inspeksioonile SA-le Keskkonnaõiguse Keskus, Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioonile, Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühingule, Eestimaa Looduse Fondile, Eesti Keskkonnaühenduste Kojale, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Keemiatööstuse Liidule, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liidule, Eesti Geoloogia Seltsile, Eesti Mäeseltsile, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidule, Eesti Vee-ettevõtete Liidule, Eesti Sadamate Liidule, Eesti Maaülikooli vesiviljeluse õppetoolile, Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudile, Eesti Mereakadeemiale, Eesti Vesiviljelejate Liidule, Eesti Avamere Vesiviljelejate ühistule, Est-Agar AS-ile, Eesti Kala- ja Vähikasvatavate Liidule, Eesti Ringmajandusettevõtete Liidule, EKOVIR OÜ-le, Ragn-Sells AS-ile, Lääne-Viru Jäätmekeskus OÜ-le, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS-ile, Eesti Keskkonnateenused

AS-ile, LEMMA OÜ-le, Alkranel OÜ-le, Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ-le, OÜ-le Severitas, Kobras OÜ-le, Nomine Consult OÜ-le, OÜ-le Hendrikson & Ko, Eco Consult OÜ-le, ABIRONE OÜ-le, OÜ-le GeoKes, Skepast&Puhkim OÜ-le, EcoPro AS-ile ja OÜ-le Mandel Invest.